

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

NITA AHOKANGAS

”Saapuva Nuori” -kansion kehittäminen lastensuojelulaitos SiniSiipeen

Opinnäytetyö

SOSIAALIALAN TUTKINTO-OHJELMA (AMK)
2023

TIIVISTELMÄ

Ahokangas, Nita: ”Saapuva nuori” -kansion kehittäminen lastensuojelulaitos SiniSiipeen
Opinnäytetyö, AMK
Sosiaali-alan tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2023
Sivumäärä: 66

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön toimeksiantajana toimi lastensuojelulaitos SiniSiipi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunnalle suunnattu selkeä, käytännönläheinen ja ajantasainen kansio sähköisessä sekä fyysisessä muodossa. Kansioon oli tarkoitus koota toimintaohje sekä keskeisimmät työtehtävät työntekijöille uuden lapsen saapessa lastensuojelulaitos SiniSiipeen. Oppaan tavoitteena oli vahvistaa SiniSiiven henkilöstön yhteneväisiä toimintamalleja ja toimia ohjeistuksena uusia työntekijöitä sekä opiskelijoita varten. Oppaan tavoitteena oli myös vahvistaa SiniSiipeen tulevaisuudessa saapuvien lasten positiivista kokemusta sijaishuoltopaikkaan siirtymisestä.

Opinnäytetyön teoriaperustassa käsiteltiin lastensuojelua, sijaishuoltoa sekä lapsen sijoitusprosessia sijaishuoltopaikkaan. Opinnäytetyön teoreettisen viitekehäyksen muodosti lastensuojelulaki sekä lastensuojelun laatusuositus ja lisäksi alan keskeinen kirjallisuus.

Opinnäytetyön aineistonkeruussa hyödynnettiin laadullista tutkimusmenetelmää. Opinnäytetyön aineistonkeruu on tehty yksilöhaastatteluina toteutettuja teemahaastatteluja hyödyntämällä. Teemahaastatteluissa hyödynnettiin triangulaatiota, keräämällä tietoa eri tiedonantajaryhmiltä. Teemahaastatteluja toteutettiin lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunnalle sekä SiniSiipeen sijoitetuille nuorille, joka mahdollisti monipuolisen aineiston kansion kokoamiseksi.

Haastatteluaineiston analysoinnissa hyödynnettiin teemoittelun menetelmää. Lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunnalle toteutettujen haastatteluiden perusteella rakentui valmistautumisen, omaohjaajuuden, tiedonkulun sekä opinnäytetyönä syntyvän kansion kehittämisen teema. Lisäksi SiniSiivessä asuvien nuorten haastattelujen pohjalta muodostui omaohjaajuuden sekä tutustumisen teema.

Teemahaastatteluista saadun aineiston, sekä lastensuojelulain ja laatusuosituksen perusteella rakentui tämän opinnäytetyön kehittämistyönä syntynyt ”Saapuva nuori” -kansio lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökuntaa varten. Kansio on parhaimmillaan käytettävissä uuden lapsen saapessa lastensuojelulaitos SiniSiipeen. Tarvittaessa kansio on helposti päivitettävissä sähköisen muodon vuoksi.

Avainsanat: Lastensuojelu, sijaishuolto, lastensuojelulaitos, saapumisprosessi, omaohjaajuus, opas, laadullinen tutkimus, teemahaastattelu

Abstract

Ahokangas, Nita: Development of the “Saapuva nuori” folder to the child welfare institution SiniSiipi

Bachelor’s thesis

Bachelor’s Degree Programme in Social Services

May 2023

Number of pages: 66

This functional thesis was commissioned by the child welfare institution SiniSiipi. The purpose of the thesis was to develop a clear, practical and up-to-date folder for the staff of the child welfare institution SiniSiipi in electronic and physical form. The purpose of the folder was to compile operating instructions and the most important tasks for employees when a new child arrives at the child welfare institution SiniSiipi. The ambition of the guide was to strengthen the consistent operating models of SiniSiipi’s staff and act as guidance for new employees and students. The purpose of the folder was also to strengthen the positive experience of the children who will arrive at SiniSiipi in the future.

The theoretical basis of the thesis discussed child protection, foster care and the process of placing a child in foster care. The theoretical reference framework of the thesis was formed by the Child Welfare Act and the Quality Recommendation for Child Protection, as well as key literature in the field.

A qualitative research method was used in the data collection of the thesis. The data collection for the thesis has been done by utilizing theme interviews carried out as individual interviews. In the thematic interviews, triangulation was used when information was collected from different groups of informants. Thematic interviews were carried out for the staff of the child welfare institution SiniSiipi and for the young people placed in SiniSiipi, which enabled access to versatile material to compile the folder.

In the analysis of the interview material, the method of thematization was used. The theme of preparation, personal supervisor, flow of information and the development of a portfolio created as a thesis was built on the basis of the interviews conducted with the staff of the child welfare institution SiniSiipi. In addition, based on interviews with young people living in SiniSiipi, the theme of personal supervisor and getting to know each other was formed.

Based on the material obtained from the theme interviews, as well as the Child Welfare Act and the Quality Recommendation for Child Protection, the “Saapuva nuori” -folder created as a development work of this thesis was built for the staff of the child welfare institution SiniSiipi. The folder is best available when a new child arrives at the child protection institution SiniSiipi. If necessary, the folder can be easily updated due to the electronic format.

Keywords: Child protection, foster care, child welfare institution, arrival process, personal supervisor, guide, qualitative research, theme interview

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 LASTENSUOJELU	7
2.1 Lastensuojelun määritelmä.....	7
2.2 Lastensuojelun sijaishuolto.....	8
2.3 Sijaishuoltopaikan valinta	9
2.4 Sijaishuolto laitoshuollon toimintayksikössä	10
2.4.1 Omaohjaajuus.....	11
2.5 Laatusuositus osana sijaishuoltopaikan valintaa	12
3 UUDEN LAPSEN SAAPUMISPROSESSI	14
3.1 Ennen varsinaista sijaishuoltopaikkaan siirtymistä	14
3.2 Uuden lapsen saapuminen laitoshuollon yksikköön	14
3.2.1 Lapsen terveydentilan selvittäminen.....	16
3.2.2 Yhteistyövelvoite.....	16
3.2.3 Lapsen osallisuus	17
3.2.4 Asiakassuunnitelma.....	18
4 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
4.1 Lastensuojelulaitos SiniSiipi	20
4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	21
4.3 Laadullinen tutkimus ja teemahaastattelu.....	22
4.3.1 Triangulaatio	23
4.4 Aineiston kerääminen	23
4.5 Aineiston analysointi.....	25
5 HAASTATTELUN TULOKSET	26
5.1 Ohjaajien haastattelut.....	26
5.1.1 Valmistautuminen	27
5.1.2 Omaohjaajuus.....	29
5.1.3 Tiedonkulku	30
5.1.4 Odotukset Saapuva nuori -kansion kehittämiseen liittyen.....	31
5.2 Nuorten haastattelut	32
5.2.1 Omaohjaajuus.....	32
5.2.2 Tutustuminen	34
5.3 Työn eettisyys ja luotettavuus	35
5.4 Tilaajan palaute	37
6 POHDINTA	38
LÄHTEET.....	41

LIITE 1	44
LIITE 2	46
LIITE 3	47

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön toteutustapa on toiminnallinen, jonka konkreettinen tuotos on sähköiseen ja kirjalliseen muotoon laadittu ohjeistus. Opinnäytetyön aihe tuli opinnäytetyön tilaajana toimivalta lastensuojelulaitos SiniSiiven esihenkilöstöltä, mutta opinnäytetyön varsinaiselle toteutukselle tilaaja kuitenkin antoi melko vapaat kädet. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää lastensuojelulaitos SiniSiipeen selkeä, ajantasainen ja käytännönläheinen kansio, joka pitää sisällään uuden lapsen saapumista koskevan kirjallisen toimintaohjeen lastensuojelulaitos SiniSiivessä työskentelevää henkilökuntaa varten.

Ohjeistuksen tavoitteena on toimia SiniSiiven henkilökunnan työskentelyn tukena uuden lapsen saapussa, sekä osittain helpottaa uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden perehdytystä. Lisäksi kansion tavoitteena on tukea henkilökunnan yhteneväisiä toimintamalleja ja käytäntöjä, sekä ennen kaikkea vahvistaa tulevaisuudessa SiniSiipeen saapuvien lasten ja nuorten positiivista kokemusta sijaishuoltopaikkaan ja erityisesti SiniSiipeen siirtymisestä. Opinnäytetyön tehtävänä oli osaltaan vastata myös lastensuojelun laatusuosituksen, sekä lastensuojelulain lastensuojelulaitoksille ja tarkemmin siellä toimivalle henkilöstölle asetettuihin velvoitteisiin uuden lapsen saapumista koskevien toimintamallien ja käytäntöjen suhteen.

SiniSiivessä ei vielä ollut päivitettyä ja käytännönläheistä kirjallista ohjeistusta tai toimintamallia uuden lapsen saapumista varten, joten opinnäytetyölleni oli SiniSiivessä selkeä tarve. Kansioista on tarkoitus löytyä keskeisimmät asiat, jotka tulee ottaa huomioon tai selvittää uuden lapsen saapussa lastensuojelulaitos SiniSiipeen. Lisäksi kansioon on koottu ne seikat, jotka tulee huomioida tai hoitaa jo ennen uuden lapsen varsinaista saapumista.

Lastensuojelulaitos SiniSiipi on jaettu kahteen yksikköön, jonka vuoksi kansio on laadittu siten, että sitä on mahdollista hyödyntää sekä SiniSiiven yksikkö Onnissa, että yksikkö Ilossa. Halusin rakentaa kansion mahdollisimman työelämälähtöisellä otteella juuri SiniSiiven tarpeita vastaavaksi, jonka mahdollisti SiniSiiven henkilökunnan sekä siellä asuvien lasten ja nuorten osallistuminen kansion sisällön suunnitteluun. Kansio on laadittu sähköiseen ja fyysiseen muotoon, jotta sitä voidaan tarpeen vaatiessa helposti päivittää ja näin kansion sisältö pysyy jatkuvasti ajantasaisena sekä käyttökelpoisena.

2 LASTENSUOJELU

2.1 Lastensuojelun määritelmä

Lastensuojelulla tarkoitetaan lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua, jota toteutetaan avohuollon tukitoimien järjestämisellä sekä asiakassuunnitelmalla. Lisäksi lapseen ja perheeseen kohdistuvaan lastensuojeluun sisältyy lapsen kiireellinen sijoitus ja huostaanotto, sekä näihin yhteydessä oleva sijais- ja jälkihuolto. (Lastensuojelulaki 417/2007, 1 luku 3 §.) Lastensuojelulaissa (417/2007 1 luku 6 §) lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta ja nuorella 18-24-vuotiasta henkilöä. Keskeinen lastensuojelua ohjaava laki on lastensuojelulaki, jonka mukaan lapsella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun (Lastensuojelulaki 417/2007, 1 luku 1 §).

Lastensuojelun päätöksenteossa ja toteuttamisessa on huomioitava myös lastensuojelulakiin kirjatut lastensuojelun keskeiset periaatteet. Jokaisen lastensuojelun toimenpiteen on tuettava lapsen tasapainoista kehitystä ja hyvinvointia, jonka vuoksi keskeisistä periaatteista ratkaisevin on lapsen etu ja sen toteutuminen. (Araneva, 2022, s. 282.) Näin ollen lastensuojelullisia toimia suunniteltaessa on huomioitava niiden merkitys lapsen tasapainoiselle kehitykselle ja hyvinvoinnille, sekä läheisten ihmissuhteiden jatkuvuuteen. Periaatteiden

mukaan lapsella on oikeus myös ymmärrykseen ja hellyyteen, valvontaan ja huolenpitoon ikä- ja kehitystasoa vastaavalla tavalla, sekä yksilöllisiä taipumuksia ja toivomuksia vastaavaan koulutukseen. Lisäksi lapselle kuuluu oikeus turvalliseen kasvuympäristöön ja ruumiilliseen sekä henkiseen koskemattomuuteen, itsenäistymiseen ja vastuullisuuteen, sekä osallisuuteen ja kielellisen, kulttuurisen ja uskonnollisen taustan huomioimiseen. (Lastensuojelulaki 417/2007, 1 luku 4 §.)

Lisäksi YK:n lapsen oikeuksien sopimus on tullut kansainvälisellä tasolla voimaan vuonna 1990 ja Suomi on sitoutunut sopimuksen noudattamiseen vuonna 1991. Sopimuksen päämääränä on turvallisen kasvuympäristön ja elämän perusedellytysten takaaminen jokaiselle lapselle. Sopimuksen mukaan lapselle on turvattava riittävä hoiva ja huolenpito, sekä terveydenhuolto ja koulutus. (Suomen YK-liitto, n.d.) Sopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita henkilöitä, mikäli täysi-ikäisyyttä ei lain nojalla saavuteta aiemmin (Convention on the Rights of the Child, article 1).

2.2 Lastensuojelun sijaishuolto

Lastensuojelulaki määrittelee sijaishuollosi lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämisen oman kodin ulkopuolella silloin, kun lapsi on huostaanotettu, kiireellisesti sijoitettu tai sijoitettu hallintotuomioistuimen väliaikaismääräyksellä. Sijaishuolto on mahdollista toteuttaa perhehoitona, laitoshuoltona tai muulla tavalla lapsen tarpeiden mukaisesti. (Lastensuojelulaki 417/2007, 10 luku 49 §.) Sijaishuolto tulee järjestää viipymättä lapsen edun niin vaatiessa (Räty, 2019, s. 9). Sijaishuollon järjestämistapaa koskevaa päätöstä tehdessä tulee huomioida lapsen yksilölliset tarpeet hoitoon ja huolenpitoon sekä sellaiset syyt ja perustelut, jotka ovat johtaneet sijaishuollon tarpeeseen. Myös lapsen palvelujen tarve tulee arvioida sijaishuoltoon sijoittamisen yhteydessä, sillä esimerkiksi tarpeen laajuudella on merkitystä järjestämistapaa valittaessa. (Räty, 2019, s. 472.)

YK:n sijaishuollon ohjeissa sijaishuolloksi käsitetään lastensuojelulakia kattavammin kaikki kodin ulkopuolinen vaihtoehtoinen hoito ja kasvatusta, sekä huolenpito. Sijaishuollon ohjeiden tarkoituksena on luoda suuntaviivoja sijaishuollon edellytyksistä ja niissä painottuu lapsen oikeus yksilöllisyyteen sekä osallisuuteen häntä itseään koskevissa asioissa. Ohjeet muodostuvat kahden periaatteen pohjalta, joista ensimmäinen on sijaishuollon tarve ja sen välttämättömyys. Käytännössä ensimmäinen periaate korostaa ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen panostamista sekä sijaishuollon viimesijaisuutta siten, että tavoitteena on aina tuoda perhe takaisin yhteen. Ohjeiden toinen periaate keskittyy saatavilla olevien sijaishuoltojärjestelyjen sopivuuteen. Sijaishuoltojärjestelyjen sopivuudella tarkoitetaan, että kaikkien sijaishuoltoon kohdistuvien päätösten tulee perustua lapsen edun ja yksilöllisten tarpeiden toteutumiseen. Myös sijaishuoltopaikan sopivuudelle tulee antaa erityistä painoarvoa. (Lastensuojelun Keskusliitto, 2018, s. 3-4.)

2.3 Sijaishuoltopaikan valinta

Sijaishuollon toteuttaminen ja lapsen suojeleminen on yhteiskunnallinen tehtävä, jonka tarkoituksena on lapsen edun ja oikeuksien turvaaminen (Saastamoinen, 2020, s. 2). Lastensuojelulain mukaan sijaishuoltoa järjestetään laitoshuoltona, mikäli sitä ei ole mahdollista toteuttaa lapsen edun mukaisella tavalla perhehoidossa riittävillä tukitoimilla tai muualla. Sijaishuoltopaikkaa valittaessa erityistä painoarvoa on annettava huostaanoton perusteille, lapsen yksilöllisille tarpeille ja sisarussuhteiden sekä muiden läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiselle ja hoidon jatkuvuudelle. (Lastensuojelulaki 417/2007, 10 luku 50 §.) Joissain tilanteissa on lapsen edun kannalta välttämätöntä valita sijaishuoltopaikka pidemmältä (Araneva, 2022, s. 599).

Lapsen sijoittaminen kauas tutusta elinympäristöstä ei kuitenkaan automaattisesti takaa lapsen edun toteutumista. Tällöin mm. lapsen sosiaaliset suhteet saattavat kärsiä ja yhteistyö vanhempien kanssa vaikeutua. (Räty, 2019, s. 480.) Lisäksi Lastensuojelun Keskusliiton (2018, s. 7) julkaisemissa YK:n sijaishuollon ohjeissa mainitaan, että sijaishuoltoa koskevissa ratkaisuissa on

huomioitava periaate, jonka mukaan olisi suotuisaa pitää lapsi lähellä tuttua elinympäristöä ja näin ollen mahdollistaa yhteydenpitoa ja välttää esimerkiksi lapsen sosiaalisen elämän hankaloituminen.

Merkittäviä sijaishuoltopaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat myös lapsen ikä, sukupuoli sekä muut lapsen yksilöllisiin olosuhteisiin vaikuttavat tekijät, kuten kulttuurinen ja kielellinen tausta sekä uskonnollinen vakaumus (Räty, 2019, s. 479). Sijaishuoltopaikan valinnan tuleekin aina perustua lapsen edun toteutumiseen sekä niille kokonaisvaltaisille tuen tarpeille, jotka johtuvat huostaanoton tarpeesta (Räty, 2019, s. 482). Tällöin sijaishuollon voidaan katsoa olevan tarkoituksen mukaista ja sijaishuollolle asetettuja tavoitteita on mahdollista saavuttaa (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 48).

Sijaishuoltopaikkaa valittaessa tavoitteena on lapsen tarpeisiin vastaavan paikan löytäminen ja täten sijoituksen katkeamisriskin minimointi, jolla pyritään lapsen kiintymisen tunteen muodostumiseen sijaishuoltopaikassa. Lapsen tulee myös voida tuntea olevansa turvassa, arvokas ja välitetty. Merkittävänä problematiikkana lastensuojelun kentällä todetaan kuitenkin olevan sijaishuollon siirtymät ja niiden toteutus. Sopivaa sijaishuoltopaikkaa ei välttämättä löydetä heti, jonka seurauksena lastensuojelun sijaishuollon lapsiasiakkaat saattavat kokea lukemattoman määrän siirtymiä kodin ja sijaishuoltopaikan välillä, sekä joissain tapauksissa eri sijaishuoltopaikkojen välillä. Jatkuvasti vaihtuvien sijaishuoltopaikkojen nähdään heikentävän mm. lapsen kiintymisen ja kuulumisen tunteen muodostumista. (Känkänen, 2013, s. 266.) Sen sijaan kestäväällä asumisratkaisulla pystytään kytkemään lapselle merkittävät elämäntapahtumat tiettyyn paikkaan ja näin ollen tukemaan lapsen paikkaidentiteetin kehittymistä, sekä rakentamaan lähtökohtia sosiaalisille siteille ja yksilöllisille merkityksille (Ritala-Koskinen, 2018, s. 83).

2.4 Sijaishuolto laitoshuollon toimintayksikössä

Lastensuojelulaissa säädetään myös lastensuojelulaitoksista, niiden toimiloista sekä kasvuoloista ja lisäksi yhdessä hoidettavien lasten ja nuorten

määrästä sekä henkilöstöstä. Lain mukaan laitoshuoltoa järjestäviä toimintayksiköitä kutsutaan lastensuojelulaitoksiksi. Sijaishuoltoa voidaan järjestää lastensuojelulaitoksiksi lukeutuvissa koulukodeissa, lastenkodeissa sekä muissa näihin rinnastettavissa lastensuojelulaitoksissa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 10 luku 57 §-60 §.)

Laitoshuollon tehtävänä on lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen sekä yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden huomioiminen. Laitoshuollon on myös turvattava lapsen asianmukainen hoito ja kasvatusta, sekä huomioitava ikä- ja kehitystason mukainen valvonta ja huolenpito. (Araneva, 2022, s. 550.) Laitoshuoltoa on käytettävä viimesijaisena toimenpiteenä sijaishuollon järjestämisessä, mikäli sijaishuoltoa ei voida järjestää riittävien tukitoimien avulla muualla (Räty, 2019, s. 480). Lastensuojelulaitos SiniSiipi on lastensuojelulain tarkoittama yksityinen lastensuojelulaitos.

Lastensuojelulaitoksissa työskentelee hoito- ja kasvatushenkilökunta, jonka toimenkuvaan kuuluu lapsen ja nuoren jokapäiväisestä hoidosta, huolenpidosta ja kasvatuksesta huolehtiminen. Hoito- ja kasvatushenkilökunta vastaa myös sellaisista arkipäivän toimista, jotka edistävät lapsen edun ja tarpeiden toteutumista. (Araneva, 2022, s. 550.) Vihreäsalon (2023, luku 1, kohta Kasvatusta ja kuuluminen) artikkelissa kasvatusta jäsennetään auttavaksi, ymmärtäväksi ja tukeväksi toiminnaksi, joka koostuu kohtaamisesta, sekä vastuullisesta ja kunnioittavasta ohjaustyöstä. Kasvatuksessa lapsella on myös oikeus tulla kuulluksi ja nähdyksi sekä ilmaista kokemuksensa ja tulkintansa siten että ne huomioidaan (Vihreäsalo, 2023, luku 1, kohta Kasvatusta ja kuuluminen).

2.4.1 Omaohjaajuus

Lisäksi useissa sijaishuoltoa tarjoavissa lastensuojelulaitoksissa sijoitettavalle lapselle nimetään omaohjaaja jo ennen sijoituksen varsinaista alkua. Omaohjaaja toimii tietynlaisena asiantuntijana lapsen asioissa, sekä tukee ja auttaa lasta sijoituksen aikana. Omaohjaajan rooliin kuuluu myös erilaisia tehtäviä, kuten keskeisenä yhteyshenkilönä toimiminen sijaishuoltopaikan ja lapsen

perheen välillä. Lisäksi omaohjaajan tehtäviin kuuluu sijoitetun lapsen arjen jäsentely sekä käytännön asioiden hoitaminen yhdessä omaohjattavansa, eli ohjaajalle nimetyn sijoitetun lapsen kanssa. Omaohjaajan on lisäksi oltava henkilö, joka on tietoinen lapsen taustoista ja lähtökohdista sekä eri elämänvaiheista ja -tapahtumista, kuten muutoista eri paikkakuntien välillä sekä lapselle tehdyistä psykologisista ja somaattisista tutkimuksista. Nämä ovat merkittäviä tekijöitä paitsi arjen sujuvuuden kannalta, myös psykologisesta näkökulmasta. Tällöin lapsi tiedostaa, että hänen asioistaan ollaan aidosti kiinnostuneita ja niiden hoitumisesta huolehditaan. (Sinkkonen, 2015b, s. 241.)

Tässä opinnäytetyössä käytän käsitettä omaohjaaja, jolla viitataan edellisen lähteen sisältämään omahoitaja -käsitteeseen. Käsitevalinta perustuu opinnäytetyön työelämäyhteyteen, sillä opinnäytetyön tilaajataholle läheisempi käsite on omaohjaaja.

2.5 Laatusuositus osana sijaishuoltopaikan valintaa

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemassa lastensuojelun laatusuosituksessa painottuu lastensuojelutyötä linjaavat keskeiset periaatteet sekä laadukkaan työskentelyn lähtökohdat (2019, s. 11). Suosituksen läpäisevänä tekijänä toimii siihen sisällytetyt eettiset periaatteet, joihin lukeutuu asiakkaan ihmisarvo ja perusoikeudet, lapsen edun ensisijaisuus, vuorovaikutus, ammatillisen työn laatu sekä vastuulliset päätökset ja toimintakulttuuri (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 12-16). Suosituksessa nousee aiempia versioita enemmän esiin lapsilähtöisyys, sekä ihmissuhteisiin ja lapsen oikeuksiin perustuva työskentelyote. Suosituksella pyritään lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelutyön ohjaamiseen ja se on suunnattu sekä lastensuojelun ammattilaisille, että lapsille ja perheille. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 9-10.)

Laatusuositukseen on sisällytetty myös sijaishuoltoa koskevat laatukriteerit sijaishuoltopaikan valinnasta sijaishuollon päättymiseen tai sieltä pois siirtymiseen. Laatukriteerien tarkoituksena on varmistaa sijaishuollon lainmukainen, turvallinen ja laadukas käytännön toiminta. Kriteerien laadinnassa on

hyödynnetty lapsilähtöistä näkökulmaa ja joissain määrin perus- ja ihmisoikeussäännöksiä, sekä lastensuojelun kansallista lainsäädäntöä. Näin ollen kriteerit myös tietyiltä osin sitovat lastensuojelun parissa toimivien ammattilaisten työskentelyä. Laatukriteereitä on laadittu yhteensä kaksitoista kappaletta, jotka eri toimijoiden tulisi huomioida järjestäessään, hankkiessaan, tuottaessaan ja valvoessaan sijaishuoltoa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 38.)

Laatukriteerien mukaan sijaishuoltopaikkaa valittaessa lähtökohtaisesti lasta sijoittava kunta huolehtii siitä, että valittu sijaishuollon muoto ja -paikka vastaa lastensuojelulain ja YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen asettamia vaatimuksia, sekä YK:n sijaishuollon ohjeita. Myös sijaishuoltoa tarjoavan laitospalvelun tuottajan sekä yksikön vastuuhenkilön on käytettävä arviointikykyään siinä, pystytäänkö lapsen tarpeisiin vastaamaan sekä turvaamaan lapsen edun ja tavoitteiden mukainen sijaishuolto. Sijaishuoltopaikkaa voidaan tarjota sellaisissa tapauksissa, joissa lapsen tarpeisiin pystytään riittävällä tavalla vastaamaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 62.)

Lisäksi sijaishuoltopaikan soveltuvuuden arviointiin suositellaan laitostyöntekijän ja lapsen omaohjaajan osallistumista. Työntekijän tehtävänä on arvioida paitsi sijoitettavan lapsen etua ja tarpeiden toteutumista yksikön muiden lasten joukossa, myös jo yksikössä asuvien lasten etua uuden lapsen saapumisen kannalta. Laatukriteerin mukaan työntekijän tulisi olla mukana myös perheen jälleenyhdistämistyöskentelyssä ja arvioida siinä tarvittavia edellytyksiä, tukea ja resursseja. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 62.) Huolellinen taustatyöskentely ja suunnitelmallisuus luo pohjan laadukkaaseen ja vaikuttavaan sijaishuollon toteuttamiselle (Hoikkala & Lavikainen, 2015, s. 31).

3 UUDEN LAPSEN SAAPUMISPROSESSI

3.1 Ennen varsinaista sijaishuoltopaikkaan siirtymistä

Muuttotilanteissa lapsella on harvoin tarkkaa etukäteistietoa muuttoon johtaneista syistä ja perusteluista, joka jo itsessään saattaa aiheuttaa lapsessa pelon ja jännityksen tunteita (Laakso, 2018, s. 107). Lähtökohtaisesti jo ennen varsinaista laitoshuoltoon siirtymistä lapsen ja vanhempien tulee päästä tutustumaan sijaishuoltopaikkaan. Tutustumiskäynnillä käydään läpi mm. sijaishuoltopaikan tiloja, yhteisiä käytäntöjä ja sääntöjä, sekä sijoituksen tarkoitusta ja tavoitteita. Tutustumiskäynnin avulla pyritään turvaamaan sijaishuoltopaikan sopivuus ja vahvistamaan toimivan yhteistyön syntymistä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2022.)

Lapsen tutustuminen sijaishuoltopaikkaan on merkittävää myös sijaishuoltopaikassa toimivan henkilöstön näkökulmasta, jotta työntekijät voivat saada todellisen käsityksen lapsesta (Laakso & Enroos, 2016, s. 509), sekä aloittaa ammatillisen suhteen muodostamisen itsensä ja lapsen välille varhaisessa vaiheessa jo ennen lapsen varsinaista siirtymää (Laakso & Enroos, 2016, s. 512). Vaikka tutustumiskäyntiä pidetään ideaalina käytäntönä, ei sitä pystytä kaikissa tapauksissa järjestämään. Tavallisimmin tutustumiskäyntiä ei pystytä toteuttamaan silloin, kun lapsi sijoitetaan kiireellisesti esimerkiksi kriisiytyneen perhetilanteen vuoksi. (Laakso & Enroos, 2016, s. 510.)

3.2 Uuden lapsen saapuminen laitoshuollon yksikköön

Lapsen siirtyminen laitoshuollon yksikköön edellyttää eri toimijoilta huolellista työskentelyä sijaishuoltoa valmistellessa ja toteuttaessa. Hoidon ja kuntoutumisen kannalta on tärkeää, että sijaishuoltopaikalle annetaan riittävästi etukäteistietoja lapsesta ja sosiaalityöntekijän tuleekin jo siirtymävaiheessa toimia yhteistyössä sijaishuoltopaikan kanssa. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2022.) Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän on annettava sijaishuoltopaikalle mm. sellaiset olennaiset lapseen kohdistuvat tiedot, joita ei ole

kirjattu asiakassuunnitelmaan sekä ne tiedot lapsen vanhempien olosuhteista, joilla on vaikutusta sijaishuollon järjestämisessä. Sijaishuoltopaikan kanssa on myös sovittava lapsen hoidon järjestämisestä sekä otettava selvää siitä, miten lapsen hoitoa ja kasvatusta käytännössä toteutetaan. (Räty, 2019, s. 496-497.)

Lisäksi lastensuojelun laatusuositus asettaa uuden lapsen saapumista koskien tiettyjä vaatimuksia sijaishuoltopaikalle. Laatusuosituksen kriteeristössä mainitaan, että laitoshuollon yksikön tulee etukäteen valmistautua uuden lapsen saapumiseen sekä laatia henkilöstölle suunnattu kirjallinen toimintaohje uuden lapsen saapumista varten, jota tarpeen vaatiessa mukautetaan lapsi- ja tilannesidonnaisesti (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 63). Laatusuosituksessa ei yksityiskohtaisesti määritellä toimintaohjeen asiasisältöä, mikä antaa väljyyttä sen laatimiselle yksikkökohtaisesti. Toimintaohjeen on kuitenkin tarkoitus pitää sisällään olennaista tietoa uuden lapsen tutustumis- ja muuttovaiheeseen liittyen. Laitospalvelun tuottajan on mm. huolehdittava siitä, että lapselle on tämän saapuessa järjestettynä oma huone, jonka lapsi saa sisustaa omien mieltymysten mukaisesti. Myös yksikössä toimivan henkilöstön työvuorot tulisi järjestää niin, että uuden lapsen omaohjaaja on vastaanottamassa ja tukemassa lapsen saapumisvaihetta uuteen ympäristöön. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 63.)

Lisäksi laatusuosituksen sisältämässä laatukriteeristössä määritellään laitospalvelun työntekijän ja omaohjaajan tehtävä- ja vastuualueita. Laatukriteeristön mukaan laitospalvelun työntekijän ja omaohjaajan tehtävänä on valmistautua uuden lapsen saapumiseen sekä osata käytännön tasolla hyödyntää yksikköön laadittua toimintaohjetta lapsen yksilöllisten tarpeiden ja tilanteen edellyttämällä tavalla. Lisäksi laitostyöntekijän ja omaohjaajan tulee mahdollistaa turvalliset olosuhteet uuden lapsen saapumista varten, sekä tutustua lapseen. Uutta lasta pitää myös tutustuttaa laitoshuollon yksikköön, sekä siellä jo asuviin lapsiin ja opastaa yksikön yleisiä käytäntöjä. Työntekijän on myös huomioitava sekä mahdollistettava lapsen yksilöllisyys ja henkilökohtaiset tarpeet esimerkiksi oman huoneen sisustuksessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 63.) Huoneen sisustamisella ja lapsen henkilökohtaisilla tavaroilla

pyritään tukemaan lapsen asettumista vieraaseen paikkaan ja näin lapsi saa mahdollisuuden tehdä tilasta omien toiveiden ja mieltymysten mukaisen (Laakso, 2018, s. 112).

Laitoshuollon henkilöstön suunnitelmallinen työskentely ja lapsen yksilöllinen vastaanottaminen sijaishuoltopaikkaan vahvistaa onnistuneen sijoituksen toteutumista (Känkänen, 2013, s. 268). Myös Sinkkonen (2015a, s. 148) painottaa, että sijoituksen onnistumisen kannalta merkittävässä asemassa ovat sijaishuoltopaikan henkilökunnan valmiudet uuden lapsen vastaanottamiseen ja hoitamiseen. Lapsella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, joka vaatii käytännössä toteutuakseen lapsen ikä- ja kehitystasoon soveltuvan, sekä yksilölliset tarpeet huomioivan turvallisen, pysyvän ja tasapainoisen kasvuympäristön (Araneva, 2022, s. 279). Lapsen paikkatunteen muodostuminen on kaikkiaan aikaa vievä prosessi ja se kehittyy jokapäiväisten tekemisten ja kokemusten, sekä elämäntapahtumien rinnalla (Ritala-Koskinen, 2018, s. 83).

3.2.1 Lapsen terveydentilan selvittäminen

Lisäksi laissa asetetaan velvoite lapsen terveydentilan tutkimiseen sijaishuoltoon sijoittamisen kontekstissa, mikäli lapsen terveydentilaa ei jostain syystä ole voitu selvittää aiemmin. Terveydentila on tutkittava myös sellaisissa tapauksissa, joissa lapsesta ei ole riittäviä saatavilla olevia tietoja hoidon järjestämisen kannalta sijaishuollon aikana. (Lastensuojelulaki 417/2007, 10 luku 51 §.)

3.2.2 Yhteistyövelvoite

Lastensuojelulakiin on erikseen kirjattu pykälä, joka velvoittaa lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää tai muuta lastensuojelun työntekijää, sekä sijaishuollossa lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavaa työntekijää toimimaan yhteistyössä sijoitetun lapsen ja vanhemman, sekä sijaishuoltopaikan edustajan kanssa (Lastensuojelulaki (417/2007, 10 luku 52 §). Toimiva yhteistyö on avainasemassa lapsen tasapainoisen kehityksen, huollon jatkuvuuden ja

onnistuneen sijoituksen kannalta, ja sillä pyritään tukemaan sijaishuollolle asetettujen tavoitteiden sekä lapsen edun toteutumista (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2022).

Eriyisesti sijoitettavan lapsen vanhemmalla katsotaan olevan merkittävä rooli lapsen sopeutuessa sijaishuoltoon ja vanhempi voi asennoitumisellaan joko tukea tai hankaloittaa uuteen paikkaan asettumista (Sinkkonen, 2015a, s. 148). Parhaassa tapauksessa vanhemmat suvaitsevat lapsen kiintymisen sijaishuoltoon ja siellä toimivaan henkilökuntaan sekä tukevat sijoitusta, eikä lapsen näin ollen tarvitse valita puoltaan sijaishuoltoon ja vanhempien välillä (Sinkkonen, 2015a, s. 155).

3.2.3 Lapsen osallisuus

Käsitteenä osallisuutta voidaan pitää melko laaja-alaisena ja se usein liitetään lapsen osallistumisen mahdollisuuksiin erilaisissa toimintaympäristöissä. Lapsen osallisuuden ja kuulluksi tulemisen toteutumisen lähtökohtana on mahdollisuus tuoda esiin omat mielipiteet siten, että ne riittävällä tavalla huomioidaan. Olennaista on myös aikuisen myötävaikutus kunnioittavan ja arvostavan ilmapiirin luomisessa. (Nivala, 2010, s. 19.)

Lastensuojelun kontekstissa osallisuudella viitataan yleensä lapsen osallistamiseen häntä itseään koskevien asioiden määrittelyssä ja toteuttamisessa, sekä arvioinnissa. Osallisuuden myötä kasvavat kuulumisen tunne ja vaikuttamisen mahdollisuus ovat merkittävä osa mm. lapsen identiteetin muodostumisesta sekä minäkuvan rakentumisesta, jotka ovat keskeisiä tekijöitä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. (Hotari ym., 2013, s. 149.) Toteutuakseen lapsen osallisuus vaatii sellaisen aikuisen läsnäoloa, joka haluaa aidosti kuunnella lapsen viestejä, ajatuksia ja kokemuksia. Parhaimmillaan tällä voidaan saavuttaa lapsen kokemus oman näkemyksen arvokkuudesta sekä voimaantumisen. (Kallinen & Pirskanen, 2022, luku 2, kohta Osallisuuden mahdollistuminen.)

Lapsen osallisuutta häntä itseään koskevissa lastensuojelullisissa asioissa määritellään erikseen lainsäädännönkin tasolla. Laki velvoittaa ottamaan selvää lapsen yksilöllisistä toivomuksista ja mielipiteistä sekä huomioimaan nämä lapsen ikä- ja kehitystason mukaisesti. Laissa kuitenkin tarkennetaan, että 12-vuotiaan puhevallan käytölle tulee antaa suurempaa painoarvoa lapsen asioita käsitellessä. (Lastensuojelulaki 417/2007, 4 luku 20-21 §.) Myös kansainvälisemmällä tasolla YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen on sisällytetty erikseen artikla lapsen oikeudesta osallisuuteen. Sopimuksen mukaan valtion ja kunnan edustajien tulee luoda lapselle edellytykset osallistumiseen ja oman näkemyksen esille tuomiseen kaikissa lasta itseään koskevissa asioissa, sekä annettava niille painoarvoa lapsen ikää ja kehitystasoa vastaavalla tavalla. (Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991, 12 artikla.) Sopimuksessa mainitaan erikseen, että lapsen ei tarvitse tuoda omaa näkemystään esiin tietyllä tavalla tai tietyssä muodossa, vaan se voi tapahtua esimerkiksi taiteen avulla tai muulla lapsen ikä- ja kehitystasolle sopivalla tavalla (Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991, 13 artikla).

Lisäksi lastensuojelun laatusuosituksen on laadittu oma lukunsa osallisuudesta. Suosituksessa osallisuus käsitetään keskeiseksi tekijäksi lastensuojelupalveluja kehitettäessä ja erityisen merkittävänä tämän toteutumisessa pidetään kaikkien osapuolten kuulluksi tulemisen kokemusta sekä oman mielipiteen esittämistä. Jotta osallisuuden kokemus toteutuu, edellyttää se myös työntekijältä ammattitaitoa lapsen ja nuoren ikätason mukaiseen työskentelyyn sekä vuorovaikutusosaamista lapsi- ja perhekohtaisessa työskentelyssä. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019, s. 18-19.)

3.2.4 Asiakassuunnitelma

Asiakassuunnitelma laaditaan kaikille lastensuojelun asiakkaina oleville lapsille ja nuorille. Asiakassuunnitelman laadinnassa tulee ottaa huomioon, että laadinta ja suunnitelman tarkistus toteutetaan yhteistyössä, mikäli siihen ei ole painavaa estettä. Asiakassuunnitelman laadintaan ja tarkistamiseen osallistuu pääsääntöisesti lapsi itse, huoltaja tai lapsen muu lainmukainen edustaja tai

hoidosta ja kasvatuksesta vastaava, sekä lapsen hoitoon ja huolenpitoon merkittävästi osallistuva taho. (Lastensuojelulaki 417/2007, 6 luku 30 §.) Sosiaalityöntekijä välittää asiakassuunnitelman lapselle, huoltajille ja sijaishuoltopaikalle ensi tilassa silloin, kun sijaishuolto aloitetaan (Räty, 2019, s. 497).

Asiakassuunnitelmasta tulee ilmetä ne olosuhteet ja asiat, joihin on tarkoitus vaikuttaa, lapsen ja perheen tilanteen edellyttämät tuen tarpeet ja palvelut, sekä muut tukitoimet. Lisäksi asiakassuunnitelmasta tulee selvittää arvio siitä, minkä verran aikaa tavoitteisiin pääseminen vaatii. Mikäli lapsi tai nuori on huostaanotettu, sisällytetään asiakassuunnitelmaan myös sijaishuollon tarkoitus ja tavoitteet, lapsen tarvitsema erityinen tuki ja apu sekä sen järjestäminen lapselle itselleen, vanhemmille, huoltajille tai muulle lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastuussa olevalle henkilölle. Asiakassuunnitelmasta tulee myös ilmetä lapsen terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen tai muun opetuksen järjestämistavat, sekä lapsen yhteydenpidon ja yhteistoiminnan järjestäminen vanhempiin ja muihin läheisiin henkilöihin siten, että huomioidaan perheen jälleenyhdistämistavoite. (Lastensuojelulaki 417/2007, 6 luku 30 §.)

Asiakassuunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään tarpeen mukaan, mutta vähimmäisvaatimus tarkistukselle on kuitenkin kerran vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 6 luku 30 §.) Asiakassuunnitelmaa täydennetään hoito- ja kasvatussuunnitelmalla, joka tehdään yhdessä lapsen kanssa. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaan kirjataan asiakassuunnitelmaan laaditut tavoitteet sekä tieto siitä, millä konkreettisilla keinoilla lapsen tarpeisiin vastataan siten, että taataan lapselle hyvä kohtelu. (Lastensuojelulaki 417/2007, 6 luku 30 a §.)

4 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Lastensuojelulaitos SiniSiipi

Opinnäytetyön tilaajana toimi HoivaPerho Oy:n lastensuojelulaitos SiniSiipi. Lastensuojelulaitos SiniSiipi on Kankaanpäähän vuonna 2020 perustettu yksityinen perustason lastensuojelulaitos, joka sijaitsee aivan keskustan läheisyydessä viihtyisällä asuinalueella. SiniSiivessä on kaksitoista asiakaspaikkaa, jotka jakautuvat kahteen yksikköön, Iloon ja Onniin. (HoivaPerho, n.d.-a) SiniSiipi tarjoaa ympärivuorokautista hoito- ja kasvatustyötä 10-18-vuotiaille huostaanotetuille tai sijaishuollon tarpeessa oleville lapsille ja nuorille (HoivaPerho, 2022a). Lapsi tai nuori voidaan sijoittaa lastensuojelulaitos SiniSiipeen lyhyt- tai pitkäaikaisesti avohuollon tukitoimena, huostaanotettuna, kiireellisenä sijoituksena tai hallintotuomioistuimen väliaikais määräyksen nojalla (HoivaPerho, 2022b).

SiniSiiven toiminta on suunnattu erityisesti lapsille ja nuorille, jotka oireilevat psyykkisesti tai kärsivät neuropsykiatrisista häiriöistä. SiniSiipi tarjoaa hoito- ja kasvatustyötä myös koulunkäynnin haasteista kärsiville lapsille. (HoivaPerho, n.d.-b) Toimintamalli rakentuu perheterapeuttisen ajattelun pohjalta, jossa keskeisintä on ihmisten välisten suhteiden ja vuorovaikutuksen huomioiminen kokonaisvaltaisesti (HoivaPerho, n.d.-c). Ensisijaista kasvatustyössä on tarjota lapselle ja nuorelle kannattelevaa ja eheyttävää arkea, sekä uusia korjaavia kokemuksia (HoivaPerho, n.d.-e). SiniSiiven toiminnan tavoitteena on rakentaa sijaishuollon sekä hoidollisten menetelmien keinoin elämänhallinnan taitoja yhteistyössä lapsen kanssa (HoivaPerho, 2022a).

Lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilöstö koostuu moniammatillisesta tiimistä, johon kuuluu sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisia sekä yhteisöpedagogi (HoivaPerho, n.d.-d). SiniSiivessä jokaiselle lapselle ja nuorelle järjestetään myös omaohjaaja sijoituksen alkaessa. Omaohjaaja pitää huolta lapsen ja nuoren suunnitelmallisesta hoidosta ja kasvatuksesta yhteistyössä yksikön vastaavan ohjaajan, johtajan ja koko työyhteisön kanssa. (HoivaPerho, 2022a.)

Omaohjaajuuden tarkoituksena on tavoitteellinen ja säännöllinen työskentely, sekä luottamukseen perustuvan kiintymyssuhteen muodostaminen lapseen ja nuoreen (HoivaPerho, n.d.-f). SiniSiivessä lasten ja nuorten arki on johdonmukaista ja ennakoitavaa, joka ilmenee arjen perusrutiineissa selkeiden rajojen asettamisena (HoivaPerho, 2022a). SiniSiivessä lasten ja nuorten arki koostuu säännöllisestä arkirytmistä, koulunkäynnistä, suunnitelmallisesta vapaa-ajan toiminnasta, mielekkäistä harrastuksista, elämänhallinnan opettelusta ja normaaleista kodin askareista (HoivaPerho, n.d.-g).

4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on ammattikorkeakoulun opinnäytetyötyyppi ja keino tutkimukselliseen kehittämiseen (Kostamo ym., 2022, luku "Toiminnallinen opinnäytetyö kehittämistyönä"). Toiminnallisen opinnäytetyön tulee aina perustua ammatilliseen teoretietoon sekä keskeisten käsitteiden ja termien käyttöön. Tarkoituksena on tietoperustan ja käytännön yhdistäminen, jolla tavoitellaan käytäntöjen kehittämistä perusteltuja ratkaisuja hyödyntämällä. (Kostamo ym., 2022, luku "Ammatillinen tieto perustana".) Toiminnallisella opinnäytetyöllä pyritään siis ohjeistamaan, opastamaan, järjestämään tai järkeistämään ammatillisen kentän käytännön toimintaa. Työelämäyhteyden vuoksi on tärkeää, että opinnäytetyö on käytännönläheinen ja vastaa työelämän tarpeisiin. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tulisi kohtuullisella tasolla näkyä myös oman alan tietojen ja taitojen osaaminen sekä tutkimuksellisuus. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 9-10.)

Toiminnallisesta opinnäytetyöstä syntyy aina konkreettinen tuotos, joka voi olla esimerkiksi jonkinlainen ohjeistus tai tietopaketti (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 51). Lisäksi toiminnallinen opinnäytetyö sisältää raportointiosuuden, josta tulee käydä ilmi tuotokseen liittyviä perusteltuja valintoja, ratkaisuja ja lähtökoh-
tia (Kostamo ym., 2022, luku "Toiminnallinen opinnäytetyö kehittämistyönä"). Onnistunut opinnäytetyö on johdonmukainen ja selkeä kokonaisuus, joka vastaa sille tarkoitettun kohderyhmän ja käyttöympäristön tarpeisiin. Tärkeitä

tekijöitä ovat myös tuotoksen houkuttelevuus, informatiivisuus ja asiasisältö. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 53.)

4.3 Laadullinen tutkimus ja teemahaastattelu

Laadullisen tutkimusmenetelmän päämääränä on kirjoittamattoman faktatiedon saaminen ja halu ymmärtää uskomusten, ihanteiden ja käsitysten vaikutukset ihmisen toimintaan. Laadullinen tutkimusmenetelmä on tarpeen myös silloin, kun idea toteutetaan kohderyhmän näkökulmien pohjalta. Laadullisissa tutkimuksissa aineisto kerätään joko yksilö- tai ryhmähaastattelujen avulla. Haastattelutavan valintaan vaikuttaa halutun tiedon yksityiskohtaisuus ja laatu. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 63.) Joka tapauksessa laadulliselle tutkimukselle on ominaista se, että tutkimuksen kohdejoukko on valittu tarkoituksellisesti (Hirsjärvi ym., 2000, s. 165). Laadullisen tutkimusmenetelmän tarkoituksena on kerätä tietoa sellaisilta henkilöiltä, joilta löytyy mahdollisimman runsaasti osaamista tai kokemusta tutkittavasta aiheesta (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 3, kohta Tutkimukseen osallistuvien määrä). Laadullisessa tutkimusmenetelmässä on myös huomioitava, että aineiston laatu korvaa määrän. Laadukas aineisto koostuu monipuolisesta tiedosta sekä aineiston kyvystä vastata opinäytetyön sisällöllisiin tavoitteisiin ja kohderyhmän tarpeisiin. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 64.)

Kaikille haastatteluille ominaista on se, että ne ovat aina ennalta suunniteltuja ja rakentuvat tavoitteellisista keskusteluista, joiden päämääränä on monipuolisen tiedon kerääminen (Hirsjärvi & Hurme, 2022, luku "Haastattelun käsite"). Teemahaastattelu on yksi tutkimushaastattelun laji (Hirsjärvi & Hurme, 2022, luku "Tutkimushaastattelun lajit"). Teemahaastattelua määritellään puolistrukturoiduksi aineistonkeruumenetelmäksi, sillä siitä puuttuu kysymysten tarkka muotoilu ja järjestys, mutta haastattelu etenee kuitenkin tiettyjen ennalta määriteltyjen aihepiirien eli teemojen perusteella. Teemahaastattelussa korostuu erityisesti haastateltavien antamat omat tulkinnat ja merkitykset, joiden esille tuomista tukee teemahaastattelun puolistrukturoitu rakenne. (Hirsjärvi & Hurme, 2022, luku "Teemahaastattelu – puolistrukturoitu haastattelu".)

Haastateltavien määrää on vaikea määritellä etukäteen, mutta niiden voidaan katsoa riittävän silloin, kun haastatteluista on saatu tarvittava tieto (Hirsjärvi & Hurme, 2022, luku ”Kohdejoukko ja haastateltavien valinta”).

4.3.1 Triangulaatio

Triangulaatiolla on moninaisia käyttötarkoituksia, kuten erilaisten metodien ja teorioiden yhdistäminen. Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä triangulaatiota on hyödynnetty erilaisten tiedonlähteiden yhdistämisessä. Tällä tutkimusaineistoon perustuvalla triangulaatiolla tarkoitan, että tietoa on kerätty ja yhdistelty eri tiedonantajilta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 6, kohta Triangulaatio.) Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä tiedonkeruussa hyödynnettyyn teemahaastatteluun on osallistettu lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökuntaa sekä siellä asuvia lapsia ja nuoria, jolla mahdollistin monipuolisen näkökulman tutkittavaan aiheeseen. Triangulaatiolla pyritään tavoittamaan tutkimukselle leveyttä ja syvyyttä, sekä jäsentämään tutkittavan ilmiön kokonaisuutta paremmin (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 6, kohta Triangulaatio).

4.4 Aineiston kerääminen

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön laadullisena tutkimusmenetelmänä on käytetty yksilohaastatteluja, jotka toteutettiin lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunnalle sekä yksikössä asuville nuorille. Yksilohaastattelujen aineistonkeruu on toteutettu puolistrukturoitua teemahaastattelua hyödyntämällä. Aineistokeruun ja tiedonhankinnan tavaksi valikoitui teemahaastattelu, sillä se on melko joustava menetelmä ja mahdollistaa tarkentavien kysymysten esittämisen, sekä tarvittaessa aihejärjestyksen muuttamisen (Hirsjärvi & Hurme, 2022, luku ”Haastattelu vai kyselylomake”).

Toiminnallinen osuus alkoi haastattelurunkojen suunnittelusta ja halutun tiedon hahmottelemisesta, sekä varsinaisten haastattelujen toteutuksen suunnittelusta. Haastatteluja varten laadittiin kaksi erilaista haastattelurunkoa, joista ensimmäinen oli suunnattu SiniSiiven henkilökunnalle (Liite 1) ja toinen

SiniSiipeen sijoitetuille lapsille (Liite 2). Haastattelurungot rakentuvat tämän opinnäytetyön teoreettisesta viitekehuksesta nousevista keskeisimmistä käsitteistä. Haastattelurungot pyrin pitämään mahdollisimman selkeinä ja yksinkertaisina listaamalla apukysymyksiä eri teemojen alle, jotta haastattelujen kulku eteni riittävän johdonmukaisesti. Kaikkia etukäteen suunniteltuja kysymyksiä ei kuitenkaan tarvitse haastattelutilanteessa esittää tai käyttää niitä haastattelulomakkeelle suunnitellussa järjestyksessä. Teemahaastattelu voidaan toteuttaa lähestulkoon avoimena haastatteluna tai vastaavasti strukturoidumpana haastatteluna. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 3, kohta Lomakehaastattelu, teemahaastattelu ja syvähaastattelu.)

Ennen varsinaisten haastatteluiden toteutusta haastateltavat saivat teemahaastattelurungon tarkasteltavaksi noin viikkoa aikaisemmin, jotta haastateltavilla oli mahdollisuus tutustua haastattelun sisältöön ja etukäteen valmistautua varsinaiseen haastattelutilanteeseen. Onnistuneen haastattelun kannalta on merkittävää, että haastateltavat saavat perehtyä haastattelun kysymyksiin, teemoihin ja haastattelun aiheeseen etukäteen. Tämä on tärkeää myös tutkimuseettisistä näkökulmista. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 3, kohta Kysely ja haastattelu.) Lisäksi kerroin jokaiselle haastateltavalle erikseen mihin haastatteluista saatua aineistoa tullaan hyödyntämään ja että haastattelut toteutetaan täysin anonyymina. Kerroin myös, että haastattelut tullaan nauhoittamaan, jotta voin myöhemmin palata haastatteluaineistoon ja näin ollen hyödyntää kerättyä aineistoa.

Yksilöhaastatteluina tehtyjä teemahaastatteluja toteutettiin yhteensä kuusi kappaletta. Haastatteluiden kohderyhmäksi valikoitui tarkoituksellisesti lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunta sekä siellä asuvat lapset ja nuoret, jotta sain kerättyä asiantuntijatiedon lisäksi kokemukseen perustuvaa tietoa ja myös mahdollisimman monipuolisen aineiston, sekä ennen kaikkea vaikuttamaan SiniSiipeen tulevaisuudessa saapuvien lasten vastaanottoon ja kotiutumiseen työntekijöiden toiminnan ohjaamisella. SiniSiiven henkilökunnasta haastatteluihin osallistui kaikkiaan neljä työntekijää ja SiniSiipeen sijoitetuista lapsista puolestaan kaksi nuorta. SiniSiiven henkilökunnalle toteutettujen

teemahaastatteluiden aihepiirit rakentuivat uuden lapsen saapumiseen valmistautumisesta, omaohjaajuudesta, tiedonkulusta sekä tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyneen kansion kehittämiseen liittyvistä toiveista ja odotuksista. Nuorille toteutettujen haastatteluiden teemat koostuivat alku- ja tutustumisvaiheesta lastensuojelulaitoksessa sekä omaohjaajuuden teemasta. Halusin haastatella opinnäytetyötäni varten työntekijöiden lisäksi nimenomaan SiniSiivessä asuvia lapsia ja nuoria, sillä näin voidaan tuoda näkyväksi heidän omia näkemyksiään, elämäntilanteitaan ja siirtymiään nuorten omalla lähestymistavalla ja kielellä (Kallinen & Pirskanen, 2022, luku 1, kohta Johdanto). Lapsille suunnatun haastattelurungon rakentamisessa pyrin huomioimaan myös ikä- ja kehitystasoon sopivat kysymykset sekä laatimaan kysymykset mahdollisimman helppolukaiseen muotoon.

Haastattelut toteutettiin pääasiassa lastensuojelulaitos SiniSiiven tiloissa kevään 2023 aikana. Haastatteluita varten pyrin luomaan kiireettömän ja rauhallisen ilmapiirin mm. toteuttamalla haastattelut erillisessä haastatteluille varatussa tilassa. SiniSiivessä asuvien nuorten haastattelut toteutettiin nuorten toiveista heidän omissa huoneissaan. Tutkijan on mahdollista toteuttaa haastattelu lapsen toivomassa tilassa ja haastattelijan kutsumista heidän omiin huoneisiinsa voidaan pitää merkityksellisenä luottamuksen osoituksena (Kallinen & Pirskanen, 2022, luku 4, kohta Missä haastatella?). Haastatteluiden suunnittelua ja toteutusta helpotti se, että SiniSiiven henkilökunta ja siellä asuvat lapset ovat minulle jo ennestään tuttuja, joten keskustelua syntyi melko runsaasti. Työntekijöille toteutettujen haastatteluiden kesto vaihteli siten, että lyhimmillään haastattelun kesto oli puoli tuntia ja pisimmillään haastattelut kestivät tunnin verran. Nuorten teemahaastatteluihin aikaa kului keskimäärin puoli tuntia.

4.5 Aineiston analysointi

Haastatteluiden toteutuksen ja taltioinnin jälkeen aloin purkamaan aineistoa puhtaaksikirjoittamalla, eli litteroimalla kerätyn haastatteluaineiston. Litteroinnin toteutin hyödyntämällä peruslitterointia, jolla tarkoitan erilaisten

täytesanojen ja keskustelun taukojen jättämistä litteroinnin ulkopuolelle. Päädyin tekemään peruslitteroinnin, sillä en kokenut aineiston analysoinnin kannalta tarpeelliseksi suorittaa eksaktia litterointia. Peruslitteroinnin hyödyntäminen oli perusteltua, sillä tarkoituksena oli kerätä haastatteluista keskeisin asia sisältö opinnäytetyön tuotoksen, eli työntekijöille suunnatun kansion laatimista varten. Myös ”Toiminnallinen opinnäytetyö” -teoksessa korostetaan, että toiminnallisissa opinnäytetöissä on perusteltua ja ennen kaikkea kannattavaa kohdentaa litterointi sisällön tuottamisen kannalta olennaiseen tietoon (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 63-64).

Litteroinnin suoritettuani jatkoin haastatteluaineiston analysointia hyödyntämällä teemoittelua. Teemoittelulla tarkoitetaan laadullisen aineiston lokerointia haastattelun aihepiirien, eli teemojen mukaan ja siten tarkastelua eri teemojen esiintyvyydestä haastatteluissa. Haastatteluaineistosta pyritään muodostamaan varsinaisia teemoja sekä näihin liittyviä näkemyksiä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 4, kohta Yleinen kuvaus analyysin toteuttamisesta.) Tässä opinnäytetyössä muodostin aihepiirit eli teemat haastatteluaineistosta nousseiden vastausten ja näkemysten perusteella, sekä tämän opinnäytetyön tietoperustaa hyödyntämällä. Teemojen muodostaminen oli kaikkiaan melko vaivatonta, sillä haastateltavien joukko oli määrällisesti kohtuullinen ja haastatteluista saatu aineisto jonkin verran yhteneväistä.

5 HAASTATTELUN TULOKSET

5.1 Ohjaajien haastattelut

Lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunnalle toteutettujen haastatteluiden pohjalta rakentui yhteensä neljä eri teemaa, jotka koostuivat uuden lapsen saapumiseen valmistautumisesta, omaohjaajuudesta, tiedonkulusta sekä kansion kehittämiseen liittyvistä toiveista ja odotuksista. Seuraavissa alaluvussa kuvataan haastatteluissa muodostuneita teemoja tarkemmin.

5.1.1 Valmistautuminen

Haastatteluiden ensimmäiseksi teemaksi muodostui valmistautuminen uuden lapsen saapumiseen. Yhtenä merkittävimpänä tekijänä uuden lapsen saapumiseen valmistautumisessa koettiin riittävien ennakkotietojen saanti lapsen asioista vastaavalta sosiaalityöntekijältä. Haastatteluissa nousi kuitenkin esiin, että sosiaalityöntekijältä saadut ennakkotiedot saattavat toisinaan olla jonkin verran puutteellisia. Lapsen sijoitusmuodolla nähtiin olevan vaikutusta tietojen kattavuuteen, mutta toisinaan tiedonsaannin koettiin olevan myös sosiaalityöntekijästä riippuvaista. Esimerkiksi lapsen kiireellisissä sijoituksissa nähtiin olevan selkeä ero ennakkotietojen laajuudessa, joka haastateltavien kokemuksen mukaan johtui mm. siitä, ettei lapsen taustoja aina pystytä siinä hetkessä käymään läpi yksityiskohtaisesti, sillä ensisijaisempaa on saada lapsi turvaan. Tällaisissa tilanteissa tietojen täydennys tapahtuu haastateltavien mukaan tavallisimmin vasta uuden lapsen saapumisen jälkeen.

Useampi haastateltava kuitenkin koki, että riittävien ja oikeanlaisten ennakkotietojen avulla pystyttäisiin etukäteen suunnittelemaan riittävää työntekijäresurssia ja näin valmistautumaan uuden lapsen saapumiseen. Toisaalta myös vajavaisilla ennakkotiedoilla nähtiin olevan merkitystä työntekijäresurssiin, sillä tällöin ei voida olla varmoja siitä, millainen lapsi tarkalleen on saapumassa. Useammassa haastattelussa tuotiin esiin, että uuden lapsen saapuessa työvuorossa olisi pääsääntöisesti hyvä olla ainakin yksi ylimääräinen työntekijä.

” Lähtökohtaisesti mä ajattelen, että aina ku se uusi lapsi tulee nii tulis olla ihan ehdottomasti yks ylimääräinen työntekijä vuoros lisää. ”

Uuden lapsen saapumiseen valmistautumisessa ensisijaisimpana ennakkotietona koettiin perustelu sille, minkä vuoksi lapsi sijoitetaan. Tärkeänä nähtiin myös tiedot lapsen huoltajuudesta ja tiedonsaantioikeutetuista sekä edunvalvojasta, mikäli sellainen on lapselle osoitettu. Lisäksi uuden lapsen saapumiseen valmistautumiseen kerrottiin liittyvän monia muitakin käytännön asioita, jotka on tärkeää huomioida. Näitä ovat mm. tieto lapsen mahdollisista lääkityksistä, diagnooseista ja hoitokontakteista, sekä tieto lapsen sen hetkisestä

ruokavaliosta ja mahdollisista lääkeaineisiin tai ruoka-aineisiin liittyvistä allergioista. Myös lapsen omaan ja muiden turvallisuuteen vaikuttavat seikat nähtiin merkittävänä ja näihin lukeutuikin erityisesti tieto siitä, onko lapsella taipumusta uhkaavaan ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen tai itsetuhoisuuteen. Näille lapsen perustiedoille toivottiin erikseen löytyvän myös oma lomake tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyneestä kansioista. Lomakkeen laatiminen nähtiin tärkeänä, jotta lapseen kohdistuvat olennaiset tiedot saadaan kerralla talteen ja näin ollen osataan toimia lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden jo saapumisvaiheesta lähtien.

Haastatteluissa ilmeni myös liiallisen kattaviin ennakkotietoihin liittyviä varjopuolia. Ennakkotietojen koettiin luovan työntekijöille lähes automaattisesti jonkinlaisen mielikuvan uudesta lapsesta ja tällä nähtiin olevan vaikutusta uuden lapsen vastaanottamiseen ja lapsen kanssa toimimiseen. Yhteenvetona voidaan todeta, että työyhteisössä toivotaan olennaisten lapseen kohdistuvien ennakkotietojen saantia, mutta merkityksellisessä asemassa on myös lapseen itseensä tutustuminen, jotta voidaan saada käsitys siitä, millainen lapsi todellisuudessa on.

” Mut jos niinku ohjaajien tasolla tulee liikaa sitä ennakkotietoo ni sit tulee helposti niitä ennakkokäsityksiä siitä lapsesta..mikä peilaa ihan suoraan siihen miten se lapsi otetaan vastaan. ”

Lisäksi haastatteluissa heräsi keskustelua lapsen huoneen järjestämisestä sijaishuoltopaikassa. Haastatteluissa painottui huoneen siisteyden ja kutsuvuuden merkitys sekä se, että huoneessa tulee olla valmiina tietty perus irtaimisto ja huonekalut. SiniSiivessä lasten ja nuorten huoneiden kalustukseen kuuluu vaatekaapisto, peili, koulupöytä ja -tuoli, sänky, tyyny ja peitto, vuodevaatteet, päiväpeitto, lattiamatto sekä verhot. Haastatteluissa korostettiin myös erityisesti lapsen omaa mahdollisuutta vaikuttaa huoneen sisustukseen sekä sitä, että lapsi saa tehdä huoneestaan juuri omannäköisensä. Tärkeänä pidettiin kuitenkin sitä, että huone on perussiisti ja kalustettu jo ennen lapsen varsinaista saapumista.

5.1.2 Omaohjaajuus

Työntekijöille toteutettujen haastatteluiden pohjalta toiseksi teemaksi muodostui omaohjaajuus. Omaohjaajana toimiminen koettiin pääsääntöisesti äärimmäisen merkityksellisenä ja lapsen asioiden suuntaaminen yhdelle tai kahdelle omaohjaajalle hyväksi toimintamalliksi. Lisäksi haastatteluiden pohjalta selviää, että omaohjaajalla on merkittävä rooli omaohjattavan lapsen asioiden huolehtimisessa, kuten yhteistyö lapselle läheisten henkilöiden, viranomaisten ja koulun kanssa, sekä erilaisiin palavereihin osallistuminen ja kirjallisten töiden hoitaminen.

Tärkeimpänä nähtiin kuitenkin ammatillisen kiintymys- ja luottamussuhteen muodostumista omaohjaajan ja ohjattavan lapsen välille. Haastatteluiden mukaan kiintymys- ja luottamussuhteen muodostumista voidaan palveluntuottajan puolesta tukea esimerkiksi profiloinnin avulla. Profiloinnilla tarkoitettiin sitä, että työntekijälle osoitettavaa omaohjattavaa lasta harkittaisiin huolellisesti pysyvän omaohjaajuuden takaamiseksi. Omaohjaajatyöskentelyn hyvinä lähtökohtina nähtiin myös mm. työntekijän ja tämän omaohjattavan henkilökemioiden kohtaaminen. Etuna pidettiin myös sitä, että työntekijästä ja omaohjattavasta löytyisi joitain samoja luonteenpiirteitä, mikä toimisi omaohjaajan ja tämän ohjattavan välisenä yhdistävän tekijänä.

” Se on niinku tän työn suola et pääsee luomaan sitä kiintymyssuhdetta ja tulee se luottamus. ”

” Omaohjaajat tekee viel vanhempien kans erikseen et se on vanhemmillekki tosi tärke juttu..et pääsee viel niinku perheeseenki mukaa..et se omaohjaaja on niinku se the ihminen. ”

Lisäksi useissa haastatteluissa tarkennettiin, että nimenomaan uuden lapsen omaohjaajan olisi äärimmäisen tärkeää olla paikalla jo uuden lapsen saapumispäivänä, jotta lapseen voitaisiin alkaa heti saapumisesta lähtien tutustumaan ja muodostamaan kiintymyssuhdetta. Haastatteluissa nousi esiin tällaisen käytännön positiiviset vaikutukset myös uuden lapsen omaohjaajana

toimivalle työntekijälle. Useamman työntekijän kokemus on, että omaohjaajan läsnäolo lapsen tulovaiheessa helpottaisi esimerkiksi uuden lapsen asioiden hoitamista ja vähentäisi työyhteisössä päällekkäistä työtä, sillä omaohjaaja olisi alusta alkaen jatkuvasti kartalla uuden lapsen asioista. Lisäksi haastattelussa nousi esiin ajatus uudelle lapselle tarkoitetusta tutustumislomakkeesta. Lähtökohtaisesti lomakkeen olisi tarkoitus olla lasta varten siten, että lapsi saa itse täyttää lomakkeen ja kertoa itsestään. Lomakkeen tarkoituksena olisi tutustumisen lisäksi myös osallistaa lasta kertomaan itsestään ja lapsi voisi käydä lomakkeen läpi omaohjaajan kanssa.

” Mun mielestä olis muutenki iha hirveen tärkeitä, että se olisi omaohjaaja, joka saatais siihen..kyllä mä nyt sen ymmärrän ettei yöllä ketää hälytetä kotoa et meille tulee nyt kiireellinen sijoitus...mut muuten niin kaikissa mahdollisissa tilanteissa. ”

” Se helpottaa mun mielestä sitä työntekijääki ku sä oot siinä heti..ja sä tiedät että mikä asia pitää hoitaa ja mitä asiaa ei oo selvitetty. ”

” Joku yks pieni lomake minkä lapsi itse saa täyttää..et se sais itte kertoa ittestänsä ja harrastukset..lempiruoka on tosi tärkeä..mitä tykkää tehdä vapaa-ajalla..minkä vois siinä täyttää sen lapsen kans.. ketkä on mulle tärkeitä ihmisiä ja tämmösiä juttuja. ”

5.1.3 Tiedonkulku

Haastattelun kolmanneksi teemaksi rakentui tiedonkulun teema, joka koettiin keskeiseksi tekijäksi toimivan yhteistyön kannalta. Haastattelussa tiedonku-
kuun mainittiin liittyvän riittävä tiedonsaanti lapsen asioista vastaavalta sosiaalityöntekijältä sekä lapsen vanhemmilta. Kuitenkin yhtä merkittävässä asemassa pidettiin henkilökunnan tiedonvälitystä sosiaalityöntekijälle, lapsen vanhemmille sekä lapselle itselleen.

Toimivan tiedonkulun ja yhteistyön tunnusmerkkeinä pidettiin saumattomuutta, avoimuutta ja keskustelevaa sekä suoraa vuorovaikutusta ja toimintatapaa. Osa haastateltavista toi esiin, että toimiva yhteistyö ja hyvä tiedonkulku edistää myös lapsen edun toteutumista, sillä näin on mahdollista puhua asioista suoraan ja ottaa puheeksi vaikeitakin asioita.

” No mä ainaki koen et se asioista avoimesti puhuminen on se tärkein lähtökohta et tähdätään siihen lapsen etuun. ”

5.1.4 Odotukset Saapuva nuori -kansion kehittämiseen liittyen

Haastattelun neljäs teema liittyy lastensuojelulaitos SiniSiiven työntekijöiden haastattelujen pohjalta nousseihin opinnäytetyöhön kohdistettuihin odotuksiin ja toiveisiin. Teema nousee alkuperäisen haastattelurungon pohjalta, johon laadin kysymyksen siitä, mitä SiniSiiven työntekijät odottavat opinnäytetyönä syntyvästä kansioista löytyvän. Ajattelin työntekijöiden näkemyksen olevan erityisen tärkeä kansion laadinnan kannalta, sillä SiniSiiven työntekijät ovat kansion käyttäjiä ja halusin rakentaa kansion mahdollisimman hyvin heidän tarpeitaan vastaavaksi. Haastatteluiden mukaan työyhteisön uskottiin hyötyvän tästä opinnäytetyönä syntyvästä kansioista ja haastatteluissa nousikin esiin toiveita ja ideoita kansion sisältöä varten.

Kansioista toivottiin löytyvän kaikki mahdollinen tieto uuden lapsen saapumista koskien. Sisällöllisesti kansioista toivottiin löytyvän yksikkö Ilon ja Onnin säännöt, päiväohjelmat sekä viikko-ohjelmat, jotta ne olisivat kansion avulla helposti saatavilla ja käytettävissä. Haastateltavista jokainen toivoi myös jonkinlaisen perustietolomakkeen laatimista, johon olisi tarkoitus koota lapsen olennaisimmat perustiedot tämän saapuessa SiniSiiveen. SiniSiivessä lapsille luodaan myös kotiharjoittelu säännöt, joita lapsen ja vanhemman tulee noudattaa lapsen ollessa kotiharjoittelussa. Haastatteluissa toivottiin valmista pohjaa näille, jotta säännöt voisi melko vaivattomasti vain kirjata lomakkeelle. Lisäksi haastatteluissa korostettiin, että kansiossa olisi hyvä olla tieto myös esimerkiksi lapselle tarkoitetun huoneen siivoamisesta ja kalustamisesta,

annettavista hygieniatarvikkeista sekä lapselle tehtävästä lain vaatimasta terveystarkastuksesta.

Haastatteluiden pohjalta voidaan tehdä johtopäätös, että kansiota olisi hyvä löytyä melko yksityiskohtaiset toimintaohjeet ja työtehtävät uuden lapsen saapuesssa lastensuojelulaitos SiniSiipeen. Näin esimerkiksi uuden työntekijän on helpompi saada käsitys yksikön käytänteistä ja uuden lapsen vastaanottaminen pysyy tasalaatuisena. Kansiota toivottiin laadittavan niin sanottu ”tulopaketti”, mikä tarkoittaa, että kaikki olennaiset asiat uuden lapsen saapumisvaiheeseen on koottuna yhteen paikkaan ja näin ollen työskentely on vaivattomampaa.

5.2 Nuorten haastattelut

SiniSiivessä asuvien nuorten haastatteluaineiston perusteella rakentui yhteensä kaksi teemaa. Teemoiksi muodostui omaohjaajuus sekä tutustuminen. Näitä teemoja käsitellään tarkemmin seuraavissa alaluvuissa.

5.2.1 Omaohjaajuus

Nuorille toteutetuissa haastatteluissa toistui useasti omaohjaajuuden teema. Haastatteluissa omaohjaajaa pidettiin erityisen tärkeänä henkilönä lastensuojelulaitoksessa asuessa mm. sen vuoksi, että omaohjaaja on usein parhaiten kartalla lapsen henkilökohtaisista asioista ja päättää lähtökohtaisesti esimerkiksi lapselle tehtävistä hankinnoista sekä viettää lapsen kanssa omaohjaajapäiviä kuukausittain. Lisäksi omaohjaajan osallistumista uuden lapsen saapumiseen pidettiin merkittävässä asemassa uuden lapsen saapumispäivästä lähtien, ja omaohjaajan tulisikin erään nuoren mielestä olla päätettynä jo ennen uuden lapsen varsinaista sijaishuoltopaikkaan siirtymistä.

Toisaalta haastatteluissa ilmeni myös ristiriitaisuutta omaohjaajan sopivuudesta. Myös nuorten mukaan olisi tärkeää, että henkilökemiat kohtaavat omaohjaajan ja uuden lapsen välillä, jotta lapsen kanssa voidaan oikeasti

työskennellä. Erään nuoren mukaan omaohjaajatyöskentelystä ei oikein tule mitään, mikäli omaohjaaja ei ole lapselle sopiva ja siksi onkin tärkeää löytää lapsen tarpeita vastaava omaohjaaja.

” Oon sitä mieltä et ennenko nuori muuttaa tänne ni sillä pitäs olla molemmat omaohjaajat jo päätettynä et ku se astuu ovesta sisään ni se sais tietää et sun omaohjaajat on nää ja se olis vielä tärkeempää et ne olis sillon vuorossa. ”

” Se on niinku pääjuttu laitokses et sun omaohjaaja on hyvä..sen kanssa hoidat kaikki hankinnat ja omaohjaajapäivät ja henkilökohtaiset asiat.”

” Mulla on ainaki nii et sovin yleensä mieluiten omaohjaajan kaa asioista koska ne tietää heti missä mennään ja sillee. ”

Parhaaksi tutustumisvälineeksi omaohjaajan ja uuden lapsen välillä nähtiin keskustelu esimerkiksi lapselle mielekkäästä tekemisestä sekä harrastuksista. Lapseen itseen kohdistuvan keskustelun koettiin myös lisäävän hyvää mieltä ja vaikutelmaa omaohjaajasta sekä koko sijaishuoltopaikasta. Lisäksi koettiin erityisen tärkeäksi, että lapsi saa itse kertoa itsestään ja mielenkiinnon kohteistaan, sillä esimerkiksi vanhemmilta ei aina saa todenmukaista kuvaa lapsesta ja toisaalta uudesta lapsesta ei todennäköisesti tunnu hyvältä, jos häneen tutustutaan ainoastaan paperilta saatujen tietojen pohjalta.

Toisaalta myös tutustumisessa nuoret näkivät keskeisenä antaa uudelle lapselle aikaa sopeutua ja asettua sijaishuoltopaikkaan. Nuorten mukaan alkuvaiheessa lapsi saattaa kokea jännitystä uudesta ympäristöstä, eikä esimerkiksi tästä syystä pysty keskustelemaan kaikkien kanssa. Haastatteluissa ilmeni myös median vaikutukset lastensuojelulaitoksiin kohdistuviin ennakkoluuloihin. Yhden nuoren kokemus on, että mediassa annetaan negatiivista kuvaa lastensuojelulaitoksista sekä sinne sijoitetuista lapsista, joka vaikuttaa myös saapuvien lasten ennakkokäsityksiin.

” Ehkä niinku parhain tapa jos haluut omaohjaajaan tutustua..nii omaohjaaja tulee vaikka sun huoneeseen kysymää sulta kaikkee..et mitä sä tykkäät tehdä et voitais joskus tehdä jotai. ”

” Sit se on hyvä et kyseltiin heti mitä tykkään tehdä tai mitä harrastan, et kaikkee ei vaan otettu silleen paperilta. ”

5.2.2 Tutustuminen

Nuorille toteutettujen haastattelujen toiseksi teemaksi muodostui tutustumisen teema. Haastatteluissa syntyi keskustelua siitä, miten merkittävää on sopeutumisen kannalta tutustua sijaishuoltopaikassa asuviin muihin lapsiin ja tuntea kuuluvansa porukkaan. Nuorten haastatteluissa nousi vahvasti myös jännityksen kokemus kavereiden löytämisestä ja siitä, mitä mieltä muut nuoret ovat itsestä. Yhtenä keskeisimpänä tekijänä muihin nuoriin tutustumisessa pidettiin lastensuojelulaitos SiniSiivessä järjestettäviä viikoittaisia yhteisöiltoja. Yhteisöiltojen tarkoituksena on, että kaikki lapset ja ohjaajat viettävät yhdessä aikaa yhteisen tekemisen merkeissä. Nuoret kokivat, että yhteisöilloissa tulee väistämättä vietettyä aikaa ja aloitettua jutustelua muiden lasten sekä ohjaajien kanssa, ja näin ollen myös tutustuttua uuteen lapseen.

Toisaalta haastatteluissa ilmeni myös uuden lapsen oma toimijuus muihin tutustumisessa, eikä ohjaajat nuorten mukaan pysty aina edistämään tutustumista talon muihin lapsiin. Toinen haastateltavista koki, että uuteen ihmiseen on huomattavasti helpompi tutustua, jos heidän väliltään löytyy jokin yhteinen tekijä.

” Ja sitte mä ainaki ku tulin..ni mä ainaki ite koin ehkä jotenki et onhan meissä jotain samaa sentää..et on helpompi lähtee viemään sitä tutustumista eteenpäin ku on se yks yhdistävä tekijä. ”

” Kyllä yhteisöillat auttaa tosi paljo ja ne on siinä kohtaa hyvä keksintö et on tällänen mahdollisuus et tehdään kaikkee yhdessä. ja et saadaan päättää et mitä tehdään siin yhteisöillas. ”

Haastateltavat muistelivat omaa saapumistaan lastensuojelulaitokseen ja kertoivat, että myös ohjaajiin kohdistui tietynlaista jännitystä, sillä ei tiennyt millaisia sijaishuoltoapaikan ohjaajat ovat. Kuitenkin ohjaajien koettiin herättävän kiinnostusta jo alkuvaiheessa ja haastateltavilla itsellään oli halu tutustua ohjaajiin melko nopeasti. Erityisen tärkeänä pidettiin ohjaajan lähestymistä sekä oma-aloitteista esittäytymistä uudelle lapselle.

” Just että aina jos tulee joku uus ohjaaja et näkee ekaa kertaa..et se ohjaaja esittelee ittensä et sen lapsen ei tarvii olla sillee kukakohan toi on..mun mielestä on tärkeetä että ohjaaja esittelee ittensä jos se näkee jonku uuden lapsen täällä. ”

Lisäksi nuoret uskoivat omakohtaisen kokemuksen perusteella, että uusi lapsi voisi olla heti alkuvaiheessa kiinnostunut näkemään SiniSiiven tiloja sekä oman huoneensa. Omassa huoneessa erityisesti sen sisustaminen ja siihen käytettävissä oleva budjetti herätti myös haastattelujen mukaan kiinnostusta. Toinen haastateltavista myös muisteli, että halusi mahdollisimman nopeasti tietää SiniSiiven sääntöjä ja käytänteitä, siivouspäivän, talon ruokailuajat sekä kotiintuloajat.

5.3 Työn eettisyys ja luotettavuus

Laadullisten tutkimusten luotettavuuden tarkasteluun ei ole laadittu suoravii-
vaisia ohjeita. Luotettavuutta voidaan kuitenkin tarkastella esimerkiksi aineis-
tonkeruun näkökulmasta. Tutkijan tulee arvioida, millaista aineistonkeruume-
netelmää on hyödynnetty ja millaisia ominaisuuksia aineistonkeruuseen on liit-
tynyt. Lisäksi tutkijan on perusteltava tutkimuksen tiedonantajien valintaa,
määrää sekä yhteydenottotapaa tutkittaviin. Myös opinnäytetyön eettisiä

näkökohtia on hyvä nostaa esille. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 6, kohta Hyvä muistaa luotettavuuden arvioinnissa.)

Tämän opinnäytetyön raportointiosuudessa pyrin kuvaamaan opinnäytetyön etenemistä tarkasti ja yksityiskohtaisesti mm. aineiston keräämis- ja analysointiosissa sekä turvaamaan haastateltavien anonymiteettia monin eri keinoin. Haastateltavien yksityisyydensuojaa takasi esimerkiksi haastateltavien henkilötietojen ja taustojen, kuten iän, sukupuolen, ammattinimikkeen, työssä-olovuosien tai sijoituksen pituuden ja perusteiden jättäminen tiedonkeruun ulkopuolelle. Pyrin myös haastatteluaineiston analysointiosassa jäsentämään haastatteluista saatua tietoa siten, että poimin tekstiin ainoastaan opinnäytetyön kannalta keskeiset asiat ja näin ollen esimerkiksi haastateltavien persoona ei ole tunnistettavissa. SiniSiivessä haastattelemltani työntekijöiltä ja nuorilta kysyttiin myös erikseen lupa opinnäytetyön haastatteluaineiston analysointiosassa käytettyihin lainauksiin.

Lisäksi lähdekriittisyyttä pidetään ensisijaisena erityisesti silloin, kun toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on laatia erilaisia ohjeistuksia, oppaita, käsikirjoja tai tietopaketteja (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 53). Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksessa ja raportointiosuudessa on hyödynnetty erityisesti lastensuojelulakia sekä lastensuojelun laatusuosituksia, jotta opinnäytetyön teoriaperusta ja tuotoksena syntynyt kansio koostuisi mahdollisimman luotettavasta, korkeatasoisesta sekä ajantasaisesta tiedosta.

Opinnäytetyössä on hyödynnetty myös triangulaatiota tiedonlähteiden yhdistämisessä. Triangulaatiota pidetään yhtenä opinnäytetyön validiteettikriteerinä ja sen avulla tutkija saa käytettäväkseen useamman näkökulman, eikä näin ollen sitoudu ainoastaan yhden näkökulman oikeellisuuteen (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 6, kohta Triangulaatio).

5.4 Tilaajan palaute

Opinnäytetyön valmistuttua esittelin opinnäytetyönä syntyneen kansion lastensuojelulaitos SiniSiiven esihenkilöstölle, jotka toimivat tämän opinnäytetyön tilaajan edustajina. Lisäksi lähetin valmiin opinnäytetyöraportin sekä tuotoksena syntyneen kansion esihenkilöstölle sähköpostitse, jotta sain opinnäytetyöstä myös kirjallisen palautteen. Useamman esihenkilön laatiman palautteen avulla mahdollistui monipuolisen näkökulman saaminen.

Tilaajan näkökulmasta opinnäytetyön merkityksellisimpiä vaiheita on tutkimustyö, joka on toteutettu osallistavasti kansion käyttäjiä sekä nuoria ajatellen. Tilaajan palautteen mukaan tämä on antanut myös tilaajalle arvokasta tietoa nuorten kokemuksista. Lisäksi omaohjaajan keskeisyys uuden lapsen saapumisprosessissa oli tilaajalle tärkeä havainto ja siihen tullaan tilaajan palautteen mukaan kiinnittämään tulevaisuudessa enemmän huomiota.

Kokonaisuudessaan tilaaja arvioi, että ”Saapuva nuori” -kansio on koottu lastensuojelulaitos SiniSiiven tarpeita vastaavaksi ja se täyttää tilaajan odotukset opinnäytetyöltä. Tilaajan arvion mukaan opinnäytetyön raportointiosuudessa sekä varsinaisessa kansiossa on tehty perustellusti toteutettuja ratkaisuja lopullisen tuotoksen kannalta. Tilaaja antoi myös palautetta, että kansio on laadittu selkeästi sekä onnistuneesti ja tuotoksena syntynyt kansiota tullaan tulevaisuudessa hyödyntämään lastensuojelulaitos SiniSiiven työyhteisössä. Kansio aiotaan ottaa käyttöön molemmissa yksiköissä ja se sisällytetään myös osaksi opiskelijoiden ja uusien työntekijöiden perehdytystä. Tilaaja koki erityisen toimivaksi ratkaisuksi kansion sähköisen ja fyysisen muodon juuri päivitetävyyden näkökulmasta.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön työstäminen alkoi vuoden 2023 alussa aiheen valitsemisella ja opinnäytetyösuunnitelman sekä opinnäytetyösopimuksen laatimisella. Aiheen valinta ja rajaaminen sujui melko vaivattomasti, sillä opinnäytetyön aihe tuli opinnäytetyön tilaajana toimivalta lastensuojelulaitos SiniSiiven esihenkilöstöltä. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda selkeä, ajantasainen ja laadukas kokonaisuus SiniSiiven työntekijöitä varten. Kansion sisällöstä toivottiin löytyvän olennaisimmat asiat, joita ottaa huomioon uuden lapsen saapumisprosessissa. Varsinainen opinnäytetyöskentely alkoi opinnäytetyön aiheen kannalta keskeisen tietoperustan kokoamisella sekä lastensuojelulaitos SiniSiiven työntekijöiden ja SiniSiipeen sijoitettujen lasten yksilöhaastatteluilla.

Yksilöhaastatteluina toteutettujen teemahaastatteluiden tarkoituksena oli tuottaa ammatillisen tiedon lisäksi kokemukseen perustuvaa tietoa. Haastatteluista saatu tieto toimi keskeisenä perustana ”Saapuva nuori” -kansion suunnittelussa ja laatimisessa. Halusin rakentaa kansion mahdollisimman käyttäjälähtöisellä otteella juuri SiniSiiven tarpeita vastaavaksi, ja koen valmistuneen tuotoksen perusteella onnistuneeni vastaamaan tähän työelämän kehittämistarpeeseen melko hyvin. Kansion rakentumisen keskeisenä tekijänä toimi SiniSiiven henkilökunnan sekä siellä asuvien lasten ja nuorten osallistuminen kansion sisällön suunnitteluun. Kansio tulee SiniSiiven henkilökunnan käyttöön, jonka vuoksi koin tärkeäksi henkilöstön osallistumisen kansion sisällön laatimiseen teemahaastattelun keinoin.

”Saapuva nuori” -kansion sisältö koostuu johdonmukaisesti asetelluista ja tiiviisti koostetuista osista. Kansion ensimmäiselle sivulle on koottu kansion sisällyks, jotta tietoa on tarvittaessa helppo etsiä ja työtehtävien järjestystä on vaivattomampi hahmottaa. Ennakoivien työtehtävien sivut koskevat lapselle järjestettävää tutustumiskäyntiä sekä lapsen terveydentilan selvittämistä sijaishuoltopaikkaan saapuessa. Seuraavaan osioon on laadittu perustietolomake, johon on tarkoitus kirjata keskeiset lapseen ja perheeseen kohdistuvat tiedot. Perustietolomaketta voidaan myös täyttää prosessinomaisesti, mikäli

kaikkia tietoja ei välittömästi ole saatavilla. Perustietolomake koostuu viidestä osiosta, joita ovat lapsen perus- ja henkilötiedot, sijoitusta koskevat tiedot, terveys- ja lääkitystiedot, huoltajien ja muiden lasten yhteyshenkilöiden tiedot sekä lapsen opiskeluun ja koulunkäyntiin kohdistuvat tiedot. Perustietolomakkeesta voidaan siirtää myös tarvittavat lapsen perustiedot SiniSiiven käytössä olevaan Nappula -tietojärjestelmään.

Lisäksi kansioon on koottu ensisijaisia työtehtäviä, jotka voidaan suorittaa jo ennen uuden lapsen varsinaista saapumista, kuten lapsen kansion ja lokeron laatiminen sekä lapselle suunnitellun huoneen perussiivoaminen ja sisustaminen. Halusin lisätä kansioon myös perustietoa omaohjaajuudesta ja siihen linkittyvistä asiakassuunnitelmaneuvoituista sekä hoito- ja kasvatussuunnitelmasta. Sisällytin kansioon yksikkö Onnin sekä Ilon päivä- ja viikko-ohjelmat, sekä tietoa lapsen yksilöllisen päiväohjelman laatimisesta. Lisäksi kansion loppuosasta löytyy lapselle laatimani valmis kotiharjoittelusääntölomake, jota voidaan tarvittaessa myös räätälöidä lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Kansion viimeinen osio sisältää lapselle laatimani alkuhaastattelulomakkeen, jonka lapsi voi käydä läpi yhdessä omaohjaajan tai muun työntekijän kanssa. Ihanne tilanne olisi, että lapsi voisi täyttää lomakkeen yhdessä omaohjaajan kanssa ja tätä kautta aloittaa tutustumista omaohjaajaansa.

Valmis "Saapuva nuori" -kansio on selkeä ja tiivis kokonaisuus lastensuojelulaitos SiniSiivessä toimivaa henkilöstöä varten. Kansio esitellään erikseen SiniSiiven henkilöstölle järjestettävän työyhteisö- tai viikkopalaverin yhteydessä, jotta voidaan vahvistaa sen juurruttamista työyhteisön uudeksi toimintamalliksi sekä varmistaa sen käyttöönotto. Esittelyn jälkeen kansio on valmis kokonaisuus käyttöönotettavaksi. Kansiota voidaan hyödyntää uuden lapsen saapessa lastensuojelulaitos SiniSiipeen, sekä osittain opiskelijoiden ja uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. Lisäksi kansio on laadittu sähköiseen ja fyysiseen muotoon. Sähköinen ja fyysinen muoto mahdollistaa tarpeen vaatiessa kansion päivitettävyyden ja näin ollen kansion sisältö pysyy jatkuvasti ajantasaisena sekä käyttökelpoisena. Opinnäytetyönä syntyneen kansion todellista hyötyä ja toimivuutta voidaan kuitenkin tarkastella vasta jälkikäteen

lastensuojelulaitos SiniSiiven henkilökunnalta saatavan palautteen avulla. Kansion onnistumisesta kertoo lisäksi se, miten aktiivisesti kansio on ollut henkilökunnan käytössä sekä SiniSiipeen tulevaisuudessa saapuvien lasten ja nuorten kokemukset omista saapumisprosesseistaan.

Ammatillisen kehittymiseni kannalta koen, että opinnäytetyön tekeminen tarjosi ennen kaikkea mahdollisuuden kehittää ja vaikuttaa käytännön työelämään, minkä koin itselleni mielekkäimmäksi toteuttamistavaksi. Opinnäytetyön tekeminen oli erityisen merkittävää, sillä sain työntekijöiden lisäksi mahdollisuuden haastatella lastensuojelulaitos SiniSiipeen sijoitettuja nuoria ja haastatteluiden pohjalta tuoda näkyväksi heidän kokemuksiaan ja näkemyksiään, sekä näitä hyödyntämällä kehittää lastensuojelulaitokseen tulevaisuudessa saapuvien nuorten saapumisprosessia. Lisäksi opinnäytetyön tekemisen ohella sain väistämättä paljon uutta lakiosaamista lastensuojelulain tiimoilta, sekä perehtyneisyyttä lastensuojelun laatusuositukseen ja siihen sisällytettyihin sijaishuollon laatuksiteereihin. Opinnäytetyön työstämisen myötä hahmotan paremmin uuden lapsen saapumisprosessiin liittyviä vaiheita yksityiskohdallisemmin, sekä saapumisprosessia kokonaisuutena.

Jatko kehittämistyönä ehdotan, että lastensuojelulaitos SiniSiipeen voitaisiin kehittää lapselle tarkoitettu tutustumisopas, johon lapsi voisi perehtyä sijaishuoltoon saapuessaan. Oppaan sisällöstä olisi hyvä löytyä esimerkiksi SiniSiiven sääntöjä ja käytänteitä sekä tilojen esittelyä. Lapselle tarkoitettua tutustumisoppaasta voisi olla hyötyä, sillä uudelle lapselle ei välttämättä jää kaikki ohjaajien kertoma mieleen ja näin lapsi voisi oppaan avulla palata tarkastamaan mieltä askarruttavia seikkoja. Kehittämistyö voitaisiin toteuttaa esimerkiksi toiminnallisena opinnäytetyönä.

LÄHTEET

Araneva, M. (2022). Lapsen suojeleminen: Toteuttaminen ja päätöksenteko (2., uudistettu painos). Alma Talent.

Convention on the Rights of the Child. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2022). Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö (2., uudistettu painos). Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2000). Tutki ja kirjoita. Tammi.

Hoikkala, S. & Lavikainen, V. (2015). Sattumuksia vai suunnitelmallisuutta?: Selvitys sijaishuollon laadusta. Lastensuojelun Keskusliitto.

<https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Sattumuksia-vai-suunnitelmallisuutta.pdf>

HoivaPerho. (2022a). Toimintasuunnitelma. Ei julkaistu.

HoivaPerho. (2022b). Sijoittamissuunnitelma. Ei julkaistu.

HoivaPerho. (n.d.-a). Etusivu: Lastensuojelua vuodesta 2020 alkaen. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/etusivu>

HoivaPerho. (n.d.-b). Sinisiipi: Kasvua turvallisessa kasvuympäristössä. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/sinisiipi>

HoivaPerho. (n.d.-c). Sinisiipi: Perheterapeuttinen ajattelu. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/sinisiipi>

HoivaPerho. (n.d.-d). Sinisiipi: Tukena moniammatillinen tiimi. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/sinisiipi>

HoivaPerho. (n.d.-e). Etusivu: Lastensuojelun sijais- ja avohuollon palveluita. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/etusivu>

HoivaPerho. (n.d.-f). Sinisiipi kotina: Jokaiselle omaohjaaja. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/sinisiipi/kotina>

HoivaPerho. (n.d.-g). Sinisiipi kotina: Sinisiiven arki. Haettu 6.3.2023 osoitteesta <https://hoivaperho.fi/sinisiipi/kotina>

Hotari, K-E., Oranen, M. & Pösö, T. (2013). Lapset lastensuojelun osallisina. Teoksessa M. Bardy (toim.), Lastensuojelun ytimissä (s. 149-164). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104421/URN ISBN 978-952-245-853-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104421/URN%20ISBN%20978-952-245-853-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Kallinen, K. & Pirskanen, H. (2022). Lasten ja nuorten tutkimushaastattelu. Gaudeamus. <https://www.elibslibrary.com/reader/9789523457430>

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilka, H. (2022). Kirjoita itsesi asiantuntijaksi: Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Art House. <https://www.elibslibrary.com/reader/9789518849110>

Känkänen, P. (2013). Siirtymät sijaishuollossa – hetkiä ja ikuisuuksia: Monivaiheinen ketju. Teoksessa M. Bardy (toim.), Lastensuojelun ytimissä (s. 264-272). Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104421/URN_ISBN_978-952-245-853-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Laakso, R. (2018). Esineet huostaanotettujen lasten muutoissa: Huostaanotettujen lasten muuttaminen ja esineet. Teoksessa H. Forsberg & A. Ritala-Koskinen (toim.), Monen kodin lapset: Lasten monipaikkainen asuminen ja sosiaalityö (s. 103-127). Gaudeamus.

Laakso, R. & Enroos, R. (2016). Vieraillo ovilla: Lapsen sijaishuoltopaikkaan tulo huostaanotettujen lasten ja sijaishuoltopaikkojen toimijoiden näkökulmasta. Haettu 12.4.2023 osoitteesta <https://www.julkari.fi/handle/10024/131933>

Lastensuojelulaki 417/2007 muutoksineen. Haettu 2.2.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L10P49>

Lastensuojelun Keskusliitto. (2018). YK:n sijaishuollon ohjeet. https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/sijaishuollon_ohjeet_final.pdf

Nivala, E. (2010). Lapsen oikeudet osallisuuden perustana: Osallisuuden käsite. Teoksessa I. Tanskanen & E. Timonen-Kallio (toim.), Lasten ja nuorten osallisuuden tukeminen lastensuojelutyössä (s. 18-25). Turun ammattikorkeakoulu.

Ritala-Koskinen, A. (2018). Avohuollon asiakaslasten asumisliikkuvuus: Asumisliikkuvuus, ihmissuhteet ja paikkakiintymys monipaikkaisuuden jäsentäjänä. Teoksessa H. Forsberg & A. Ritala-Koskinen (toim.), Monen kodin lapset: Lasten monipaikkainen asuminen ja sosiaalityö (s. 77-102). Gaudeamus.

Räty, T. (2019). Lastensuojelulaki: Käytäntö ja soveltaminen (4., uudistettu painos). Edita. [https://shop-edita-fi.lillukka.samk.fi/digikirja/37-7594-0#10\(20\)Sijaishuolto\(20\)koskevat\(20\)yleiset\(20\)s\(e4\)\(e4\)nn\(f6\)kset:10.1\(20\)Sijaishuolto\(20\)\(\(49\(20\)\(a7\)\):10.1.1\(20\)Sijaishuollon\(20\)j\(e4\)rjest\(e4\)minen](https://shop-edita-fi.lillukka.samk.fi/digikirja/37-7594-0#10(20)Sijaishuolto(20)koskevat(20)yleiset(20)s(e4)(e4)nn(f6)kset:10.1(20)Sijaishuolto(20)((49(20)(a7)):10.1.1(20)Sijaishuollon(20)j(e4)rjest(e4)minen)

Saastamoinen, K. (2020). Lapsi sijaishuollossa: Yhteydenpidon rajoittaminen ja rajoitustoimenpiteet (2., uudistettu painos). Edita. [https://shop-edita-fi.lillukka.samk.fi/digikirja/37-7797-5#1\(20\)Johdanto](https://shop-edita-fi.lillukka.samk.fi/digikirja/37-7797-5#1(20)Johdanto)

Sinkkonen, J. (2015a). Mitä tulisi ottaa huomioon lasta sijoitettaessa. Teoksessa J. Sinkkonen & K. Tervonen-Arnkil (toim.), Lapsi uusissa oloissa: Tietoa sijaishuollosta ja adoptiosta (s. 148-164). Duodecim.

Sinkkonen, J. (2015b). Omaha-ohje lapsen ja nuoren kasvun tukena. Teoksessa J. Sinkkonen & K. Tervonen-Arnkil (toim.), Lapsi uusissa oloissa: Tietoa sijaishuollosta ja adoptiosta (s. 241-247). Duodecim.

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2019). Lastensuojelun laatusuositus. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161862/STM_2019_8_J_Lastensuojelun_laatusuositus.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Suomen YK-liitto. (n.d.). Lasten oikeudet. Haettu 9.2.2023 osoitteesta <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet/lasten-oikeudet>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2022). Lastensuojelun käsikirja: Työprosessit: Sijaishuoltoon siirtyminen ja yhteistyö vanhempien kanssa. Haettu 4.2.2023 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto>

Tuomi, J. & Sarajarvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (uudistettu laitos). Tammi. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118>

Vihreäsalo, K. (2023). Läpinäkyvät lapset ja nuoret – Palvelujärjestelmien syrjäyttävät käytännöt. Teoksessa J. Linner Matikka & T. Hipp (toim.), Traumaformoitu työote. PS-kustannus. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523703728> Tässä ei ole sivunumeroita.

Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi.

Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2#idm45053757725056

LIITE 1

Henkilökunnan teemahaastattelurunko

- Millaiset lapset ja nuoret ovat työpaikkasi kohderyhmää?
- Oletko ollut mukana tilanteissa, joissa uusi lapsi on muuttanut lastensuojelulaitokseen?
- Onko työpaikallasi käytössä kirjallista toimintaohjetta / työntekijöille suunnattua opasta uuden lapsen saapumista varten?
- Millaisia asioita tulisi mielestäsi ottaa huomioon jo ennen uuden lapsen saapumista lastensuojelulaitokseen?
- Millaisia asioita pidät työntekijän näkökulmasta tärkeinä uuden lapsen saavuttua?
- Mitä omaohjaajuus sinulle merkitsee ja mitä se pitää sisällään?
- Miten tärkeänä pidät omaohjaajan osallistumista uuden lapsen saapumisprosessiin? Miksi?
- Onko omaohjaajalla jotain tiettyjä vastuita tai tehtäviä uuden lapsen saapuessa?
- Kuvaile millaista mielestäsi on toimiva yhteistyö ja mitä se pitää sisällään?
- Millaisia kokemuksia sinulla on yhteistyöstä sosiaalityöntekijän kanssa uuden lapsen saapuessa?
- Saako sosiaalityöntekijältä mielestäsi riittävät ennakkotiedot lapsesta? Mitä ennakkotiedot yleensä sisältävät?
- Mitkä ovat omasta näkökulmastasi ensisijaisia tietoja, jotka lapsesta tulisi saada sijoitusvaiheessa?
- Millaisia kokemuksia sinulla on yhteistyöstä lapsen perheen kanssa sijoitusvaiheessa ja mistä ajattelet sen johtuvan?

- Voisiko työyhteisösi hyötyä uuden lapsen saapumiseen liittyvästä toimintaohjeesta/kansiosta?
- Millaisia asioita toimintaohjeen olisi hyvä sisältää tai mitä odotat kansiosta löytyvän?
- Tuleeko mieleesi jotain muuta lisättävää?

LIITE 2

Nuorten teemahaastattelurunko

- Kuvitellaan itsemme juuri saapuneen nuoren asemaan. Millaisia asioita uusi nuori voisi haluta tietää?
- Entä mitkä asiat uusi nuori saattaa kokea jännittäviksi tai pelottaviksi?

- Tuleeko mieleesi jotain, mitä ohjaajien olisi hyvä ottaa huomioon ennen uuden nuoren saapumista? Entä uuden nuoren saavuttua?
- Mikä voisi olla mieleisin tapa tutustua ohjaajiin? Entä muihin talossa asuviin lapsiin?
- Miten uusi nuori voisi toivoa, että häneen tutustuttaisiin?

- Tuleeko mieleesi jotain muuta mitä haluaisit lisätä?

LIITE 3

SAAPUVA NUORI -KANSIO

HEI OHJAAJA!

KÄDESSÄSI ON OPINNÄYTETYÖNÄ SINISIPEEN LAADITTU
TIIVIS OHJEISTUS SINISIIVEN HENKILÖKUNTAA VARTEN.
KANSIOON ON KOOTTU OLENNAISIMMAT HUOMIOONOTETTAVAT
ASIAT UUDEN LAPSEN SAAPUESSA LASTENSUOJELULAITOS
SINISIPEEN.

Kansio on valmistunut sosiaali-alan tutkinto-ohjelman (AMK) opinnäytetyönä keväällä 2023.

-Nita Ahokangas

SISÄLLYS

Ennen uuden lapsen saapumista:

- Tutustumiskäynti
- Perustietolomake
- Lapsen kansio & lokero
- Oma huone

Lapsen muutettua SiniSiipeen:

- Omaohjaaja
- Asiakassuunnitelmapalaveri & hoito- ja kasvatussuunnitelma
- Terveystarkastus
- Päiväohjelmat Onni & Ilo
- Lapsen yksilöllinen päiväohjelma
- Viikko-ohjelmat Onni & Ilo
- Kotiharjoittelusääntölomake
- Lapsen alkuhaastattelulomake

TUTUSTUMISKÄYNTI

- Lähtökohtaisesti ennen uuden lapsen varsinaista siirtymistä SiniSiipeen lapsi ja vanhemmat tulevat sosiaalityöntekijän kanssa yksikköön tutustumiskäynnille.
- Tutustumiskäynnillä esitellään ja käydään läpi SiniSiiven tiloja sekä toimintatapoja.
- Mahdollisuuksien mukaan lapselle olisi hyvä esitellä myös hänen tuleva huoneensa.
- Työvuorosuunnittelussa olisi hyvä ottaa huomioon, että lapsen tuleva omaohjaaja olisi paikalla jo tutustumiskäynnillä, mikäli omaohjaaja on päätetty etukäteen.
- Kiireellisissä tapauksissa tutustumiskäyntiä ei aina pystytä järjestämään.

LAPSEN PERUSTIETOLOMAKE

Lapsen perustiedot	Etunimet	
	Sukunimi	
	Kutsumanimi	
	Henkilötunnus	
	Äidinkieli	
	Tiedonsaantioikeudet	

Sijoitustiedot	Sijoitusmuoto	
	Sijoituksen perusteet	
	Sijoittava kunta	
	Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän nimi ja yhteystiedot	

	Lapsen omaohjaajat SiniSiivessä	
--	------------------------------------	--

Lapsen terveystiedot	Hoitokontaktit	
	Diagnoosit tai sairaudet	
	Lääkitykset	
	Lääkeaineallergiat	

	Erityisruokavaliot, ruoka-aineallergiat tai muut allergiat	
--	--	--

Tiedot lapsen huoltajista ja yhteyshenki- löistä	Vanhemmat/huoltajat	
	Vanhempien/huoltajien osoite- ja yhteystiedot	
	Muiden lapselle läheisten henkilöiden tiedot	

	Muut lapsen kanssa yhteistyötä tehneet tahot (esim. tukiperhe)	
	Edunvalvoja (mikäli määrätty)	

Lapsen koulunkäynti- ja opiskelutiedot	Aiempien koulujen/oppilaitosten nimet	
	Viimeisimmän opettajan/luokanvalvojan nimi	
	Mahdolliset tukitoimet opiskeluun liittyen	

LAPSEN KANSIO

- Jokaiselle SiniSiipeen saapuvalla lapsella hankitaan oma kansio, johon kootaan olennaisia lasta koskevia asiakirjoja ja tietoja.
- Lapsen kansio ositellaan etukäteen, jotta tulevat lasta koskevat asiakirjat voidaan järjestää kansioon johdonmukaisesti ja näin tieto on vaivattomammin käytettävissä. Kansion luodaan omat osiot lapsen perustiedoille, asiakassuunnitelmalle, hoito- ja kasvatussuunnitelmalle, koulunkäynnille sekä lapsen terveystiedoille.
- Yksikköön saapuvan lapsen omaohjaaja tai muu ohjaaja täyttää perustietolomakkeen, joka siirretään lapsen omaan kansioon kohtaan "Perustiedot". Perustietolomakkeesta siirretään tarvittavat tiedot myös Nappula -järjestelmään, kohtaan "Perustiedot".

LAPSEN LOKERO

- Lapselle hankitaan myös lapsen nimellä varustettu henkilökohtainen lokero, johon laitetaan kirjekuori viikkorahaa varten sekä takavarikointilista. Lokerossa voidaan säilyttää myös muita tärkeitä

tavaroita, kuten lapsen passia tai henkilökorttia. Lokeroa säilytetään toimistoista löytyvissä lukollisissa kaapeissa tietoturvasyistä.

LAPSEN OMA HUONE

- Saapuvan lapsen tuleva oma huone perussiivotaan etukäteen, ennen uuden lapsen saapumista.
- SiniSiivessä lasten huoneisiin kuuluu myös tietyt peruskalusteet.

Lasten ja nuorten huoneiden kalustukseen kuuluu:

- vaatekaapisto
  - koulupöytä ja -tuoli
  - sänky, tyyny ja peitto
  - vuodevaatteet ja päiväpeitto
  - lattiamatto ja verhot
  - peili
-
- Valmiina olevien huonekalujen lisäksi lapsi saa tehdä huoneestaan omien mieltymysten mukaisen ja tuoda sinne esimerkiksi henkilökohtaisia tavaroitaan (koskee pääsääntöisesti huostaanotettuja lapsia).
  - Oman huoneen sisustamista voidaan myös tarvittaessa mahdollistaa hankkimalla lapsen toivomaa lisä sisustusta huoneeseen.

OMAOHJAAJA

- Jokaiselle SiniSiipeen saapuvalla lapselle / nuorelle nimetään omaohjaaja viimeistään sijoituksen alettua.

- Omaohjaajan tehtävä:
  - Vastaa lapsen suunnitelmallisesta hoidosta ja kasvatuksesta yhteistyössä yksikön vastaavan ohjaajan kanssa.
  - Käy viikoittain tavoitteellisia ja nuoren tarpeista lähteviä keskusteluja omaohjattavan lapsen kanssa.
  - Kuukausittainen omaohjaajapäivä, jonka sisältö suunnitellaan yhdessä lapsen kanssa.
  - Vaate-, hygieniä-, ja harrastehankinnoista huolehtiminen lapsen tarpeet ja budjetti huomioiden.
  - Yhteistyö vanhempien kanssa säännöllisesti (esim. viikkokuulumisten soitto).
  - Kuukausikoosteiden kirjoittaminen (kuukausittainen yhteenveto lapsen tilanteesta).

- Uuden lapsen tai nuoren saapuessa työvuorosuunnittelussa olisi hyvä huomioida, että omaohjaaja on työvuorossa vastaanottamassa lasta ja hoitamassa lapsen asioita tämän saapuessa SiniSiipeen.

ASIAKASSUUNNITELMAPALAVERI & HOITO- JA KASVATUSSUUNNITELMA

ASIAKASSUUNNITELMAPALAVERI:

- Asiakassuunnitelmapalaverit järjestetään pääsääntöisesti lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän toimesta sijoituksen alussa.
- Palaverissa sovitaan lapsen huoltoon, kasvatukseen ja hoitoon liittyvistä asioista.
- Asiakassuunnitelmaneuvotteluihin osallistuu:
  - Lapsi / nuori
  - Yksikön vastaava ohjaaja / yksikön johtaja
  - Lapsen omaohjaaja
  - Lapsen vanhemmat sekä mahdolliset muut hoitoon ja kasvatukseen osallistuvat tahot
- Omaohjaaja tekee palaverista muistion Nappula -järjestelmään.
- Sosiaalityöntekijää pyydetään toimittamaan kirjallinen asiakassuunnitelma SiniSiipeen.

- Asiakassuunnitelma tarkistetaan 2-6 kk välein tai tarvittaessa.

HOITO- JA KASVATUSSUUNNITELMA:

- Asiakassuunnitelman pohjalta lapselle tai nuorelle laaditaan yksilöllinen hoito- ja kasvatussuunnitelma, jota päivitetään puolen vuoden välein tai tarvittaessa. (Avohuollon tukitoimena sijoitetuille lapsille ei tarvitse tehdä hoito- ja kasvatussuunnitelmaa).
- Hoito- ja kasvatussuunnitelmaan kirjataan asiakassuunnitelmaan laaditut tavoitteet sekä tieto siitä, millä konkreettisilla keinoilla lapsen tarpeisiin sijaishuoltopaikassa vastataan.
- Hoito- ja kasvatussuunnitelman laatii omaohjaaja yhdessä lapsen / nuoren kanssa.
- Yksikön vastaava ohjaaja / yksikön johtaja tarkistaa ja hyväksyy suunnitelman.

LAPSEN TULOTARKASTUS / TERVEYDENTILAN SELVITTÄMINEN

- Lastensuojelulaki velvoittaa lapsen terveydentilan tutkimiseen sijaishuoltoon sijoittamisen yhteydessä, mikäli lapsen terveydentilaa ei ole jostain syystä voitu selvittää aiemmin. Terveydentila on tutkittava myös sellaisissa tilanteissa, joissa lapsesta ei ole riittäviä saatavilla olevia tietoja hoidon järjestämiseksi sijaishuollon kannalta. (Lastensuojelulaki 417/2007, 10 luku 51 §.)
- Lastensuojelulaitos SiniSiivelle on nimettynä oma julkisen terveydenhuollon vastuusairaanhoidaja, jonka numero löytyy yksikkö Onnin ja Ilon ohjaajien puhelimista. Uuden lapsen tulotarkastuksen ajanvarausasioissa ollaan yhteydessä vastuusairaanhoidajaan.

PÄIVÄOHJELMA

ONNI

ARKI

7:00-9:00	Herätys
7:00-10:00	Aamupala
12:00-12:30	Lounas
14:00-15:00	Välipala
17:00-17:30	Päivällinen
20:30	Kotiintuloaika
20:30- 21:00	Iltapala
22:00	Huoneisiin & Hyvää yötä

VIIKONLOPPU (pe-la)

10:00	Herätys (la-su)
21:30	Kotiintuloaika (pe-la)
22:30	Huoneisiin & Hyvää yötä (pe-la)

PÄIVÄOHJELMA

ILO

ARKI

7:00-8:00	Herätys
7:00-10:00	Aamupala
12:00-12:30	Lounas
14:00-15:00	Välipala
17:00-17:30	Päivällinen
19:00	Kotiintuloaika
19:30-20:00	Iltapala
20:30	Huoneisiin
21:00	Hyvää yötä

VIIKONLOPPU (pe-la)

10:00	Herätys (la-su)
20:00	Kotiintuloaika
21:30	Huoneisiin
22:00	Hyvää yötä

LAPSEN YKSILÖLLINEN PÄIVÄOHJELMA

- Yksikkökohtaisten päiväohjelmien lisäksi uuden lapsen tai nuoren asetuttua SiniSiipeen laaditaan hänelle tarvittaessa yksilöllinen päiväohjelma, jota päivitetään tilanteen mukaan. Yksilöllinen päiväohjelma laaditaan lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden.
- Päiväohjelman laatijana toimii lähtökohtaisesti lapsen omaohjaaja, mutta päiväohjelman sisällöstä on hyvä keskustella myös työyhteisön kesken. Lapsen kanssa keskustellaan päiväohjelman sisällöstä ja otetaan huomioon myös lapsen mielipide ja toivomukset sisällön suunnittelussa.
- Päiväohjelma toimii arjen strukturoijana ja siitä voi löytyä esimerkiksi lapselle yksilöllisesti laaditut ruutu- ja laiteajat sekä suihkupäivät, mikäli lapsella on haasteita laitteiden kohtuullisessa käytössä tai hygieniasta huolehtimisessa. Päiväohjelma tulostetaan toimiston seinälle työntekijöiden nähtäväksi ja lisäksi lapselle itselleen.

VIKKO-OHJELMAT

Viikko-ohjelma käydään lapsen kanssa läpi ja kerrotaan viikko-ohjelman sisällöstä tarkemmin.

Yksikkö Onnin viikko-ohjelma:

MAANANTAI	NUORTEN KOKOUS
TIISTAI	YHTEISÖILTA
KESKIVIIKKO	KUULUMISSOITOT VANHEMMILLE
TORSTAI	VIKKORAHA & SIIVOUSPÄIVÄ
PERJANTAI	
LAUANTAI	
SUNNUNTAI	

Yksikkö Ilon viikko-ohjelma:

MAANANTAI	NUORTEN KOKOUS
TIISTAI	YHTEISÖILTA
KESKIVIIKKO	VIKKORAHA & SIIVOUSPÄIVÄ
TORSTAI	KUULUMISSOITOT VANHEMMILLE
PERJANTAI	
LAUANTAI	
SUNNUNTAI	

KOTIHARJOITTELUSÄÄNNÖT

- Lapsen kotiharjoittelun tarkoituksena on viettää aikaa perheen kanssa ja viettää yöt kotona.
- Jos lapsi haluaa viettää aikaa esimerkiksi kavereiden kanssa, sopii lapsi siitä erikseen vanhempien kanssa.
- Lapsen pitää vastata vanhemmille puhelimeen, jos on viettämässä aikaa esimerkiksi kavereiden kanssa.
- Kotiharjoittelun aikana ei käytetä päihteitä.
- Yhdessä sovittu kotiintuloaika on _____
- SiniSiivestä soitetaan kuulumissoitto viikonloppuisin lauantaina klo _____, ja loma-aikoina sovitusti.
- Kotiharjoittelu on mahdollista keskeyttää vanhempien toiveesta tai mikäli lapsen toiminta niin vaatii.

---

vanhemman allekirjoitus

---

lapsen allekirjoitus

---

ohjaajan allekirjoitus

LAPSEN ALKUHAASTATELULOMAKE

Mitä tykkäät tehdä vapaa-ajallasi?

Mllaisia harrastuksia sinulla on? Haluaisitko harrastaa jotain?

Mtkä ovat lempiruokiasi?

Ketkä ovat sinulle läheisiä/tärkeitä ihmisiä?

Mllaisia vahvuuksia sinulla on?

Mikä saa sinut hermostumaan tai suuttumaan?
